

Sinteza propunerilor și obiecțiilor 3
la proiectul Legii cu privire la modificarea unor acte normative
număr unic 176/MJ/2020
(data avizare – 12.03.2020) – I AVIZARE

Organele care au înaintat propuneri/ obiecții	Nr. de ord.	Conținutul obiecției sau propunerii	Opinia Ministerului Justiției
Notarii: Lazu Aurelia Mardari Maria Bazaochi Andrei Pistriuga Vitalii	1	<p><i>Art I din proiectul de act normativ de modificare a Legii Nr.69 privind organizarea activității notarilor:</i></p> <p>Modificarea propusă în conținutul art 11 „Obligațiile notarului” corespunde solicitărilor anterioare, dar în vederea perfecționării articolului dat este necesară completarea art. 11 și cu litera f¹) cu următorul conținut: „<i>să achite cota de contribuție obligatorie în modalitatea de determinare a mărimii aprobată de Adunarea Generală a Notarilor</i>”.</p> <p>Precizarea dată este dictată de necesitatea existenței unei prevederi exprese și clare privind obligația achitării contribuției obligatorii de notar, care la moment nu se regăsește în alte norme, precum și în vederea excluderii interpretărilor la acest capitol.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Propunerea de completare urmează a fi respinsă din următoarele considerente.</p> <p>Art. 11 lit. f) din <i>Legea nr.69/2016 privind organizarea activității notarilor</i>, stabilește expres că una din obligațiile notarului o constituie „ținerea evidenței contabile și achitarea tuturor plăților obligatorii aferente activității notariale în condițiile legii;”</p> <p>Remarcăm, că la elaborarea oricărui act normativ trebuie să se respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, predictibilitatea, previzibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative sau de norme, întrucât vor genera ulterior incertitudine și insecuritate juridică.</p> <p>Subsecvent, atragem atenția că pentru o claritate mai sporită legiuitorul, în art. 39 din legea respectivă a</p>

	<p>2 și 3. Deși salutăm excludere literei d) din art.22, alin (2) - stabilirea numărului necesar de notari în funcție de plafonul veniturilor realizate din activitatea notarială și depunerea jurământului notarului în fața ministrului justiției și a Președintelui Camerei Notariale, consideră că modul de organizare a concursului de admitere la stagiul profesional și în profesia de notar urmează a fi supuse unor modificări mai radicale:</p> <p>-modificarea componenței Comisiei de Licențiere prin majorarea numărului de notari aleși de către Adunarea Generală a Notarilor (de la 3 la 4) și excluderea prevederilor cu privire la numirea membrilor Comisiei de licențiere de către Ministerul Justiției în mod unilateral, cu redactarea art. 24 alin. (1) după cum urmează: „Comisia de licențiere se formează prin ordinul ministrului justiției și este compusă din 7 membri: 5 membri aleși de către Adunarea Generală a Notarilor, 2 membri desemnați de către Ministerul Justiției, dintre care un reprezentant din rândul societății civile selectat prin concurs de către Ministerul Justiției. Mandatul Comisiei de licențiere este de patru ani. Procedura de selectare prin concurs a membrului Comisiei de licențiere din rândul societății civile este stabilită în regulamentul aprobat prin</p>	<p>stabilit mai detaliat care sunt plățile (cheltuielile) aferente activității profesionale a notarului, printre care se include și <i>cota de contribuție obligatorie a notarului</i>, dar care, de asemenea, nu este o listă exhaustivă. Mai mult ca atât, obligația notarilor să plătească lunar cotele de contribuție reiese și din răspunderea disciplinară pentru nevărsarea acestora la contul Camerei Notariale, stabilită la art. 64 pct. e), sub sancțiunea disciplinară prevăzută de lege (art. 66 alin. (5)).</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>Propunerea înaintată de autor depășește obiectul de reglementare al proiectului.</p> <p>Aceasta nu este temeinic argumentată și nu au fost aduse careva raționamente din care ar putea fi dedus efectul pozitiv al acceptării acesteia.</p> <p>Mai mult ca atât, deși prevederile Legii 69/2016 au intrat în vigoare, aplicarea normelor respective nu și-au dovedit ineficacitatea aplicabilității, realizată în rezultatul unui proces de monitorizare și evaluare a implementării acestei legi.</p> <p>În acest sens, subliniem despre necesitatea asigurării stabilității legislației, ce constituie unul din elementele</p>
--	--	---

	<p><i>ordinul ministrului justiției, după consultarea Camerei Notariale.”;</i></p>	<p>statului de drept. Astfel, Comisia de la Veneția a evocat în Raportul CDL-AD (2011) 003 rev din 25-26 martie 2011 privind statul de drept, că principiul certitudinii legale este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept. Pentru dobândirea acestei încrederi statul are obligația să respecte și să aplice într-o manieră previzibilă normele care au fost adoptate.</p> <p>Astfel, stabilitatea cadrului normativ constituie o expresie a principiului securității juridice. Modificarea frecventă a actelor normative poate fi de natură să creeze dificultăți suplimentare subiecților cărora se adresează, implicit autorităților împuternicite cu aplicarea sa, sub aspectul adaptării la procedurile noi instituite.</p> <p>Mai mult, acceptarea propunerii ar duce la schimbarea conceptului actului normativ elaborat de Ministerul Justiției (Legea nr. 69/2016), or la etapa de inițiere și elaborare a versiunii inițiale a legii deja aprobate, au fost analizate prevederile existente în legislație la acel moment, problemele care urmau a fi soluționate, modalitățile de reglementare și aspectele de bază care au fost și incluse în acest act normativ. Proiectul unei noi legi de organizare a activității notarilor a fost consultat cu breasla notarială, inclusiv, cu toate asociațiile obștești ale notarilor, iar careva propuneri de modificarea a conceptului legii nu au parvenit.</p> <p>În context, subliniem că modificarea unui act normativ este admisă numai dacă nu afectează concepția generală ori caracterul unitar al actului respectiv. În caz contrar, actul normativ se înlocuiește cu un nou act, urmînd să fie abrogat în întregime (art. 63 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative).</p>
--	--	---

	4	<p>-organizarea concursului de admitere la stagiul profesional de către Camera Notarială cu susținerea acestuia în fața Comisiei de Licențiere, cu expunerea art. 15 alin. (1) după cum urmează: „<i>Concursul de admitere la stagiul profesional este organizat de către Camera Notarială și este susținut în fața Comisiei de licențiere. Condițiile și modul de desfășurare a concursului se stabilesc printr-un regulament aprobat de Ministerul Justiției după consultarea Camerei Notariale</i>”;</p>	<p>Nu se acceptă A se vedea opinia expusă la obiecția nr. 3.</p>
	5	<p>-majorarea duratei stagiului profesional de la 18 luni la 24 de luni, cu redactarea art. 16 alin. (3) după cum urmează „<i>Durata stagiului profesional este de 24 luni.</i>”;</p>	<p>Nu se acceptă A se vedea opinia expusă la obiecția nr. 3.</p>
	6	<p>- achitarea indemnizației de membru a Comisiei de Licențiere din contul mijloacelor financiare alocate Ministerului Justiției de la bugetul de stat, cu completarea art. 24 alin. (6) cu următorul conținut <i>achitate din contul mijloacelor financiare alocate Ministerului Justiției de la bugetul de stat</i>”.</p> <p>Modificările propuse sunt necesare în vederea sporirii eficacității și somității Camerei Notariale în calitate de organ profesional al notarilor care asigură organizarea și autoadministrarea activității profesionale a notarilor, dar și pentru asigurarea unei continuități în competențele Camerei Notariale nu doar în organizarea stagiului profesional, dar și a concursului de admitere la stagiul profesional. În mod special considerăm că urma a fi vizată componența Comisiei de Licențiere, or pare absurd ca admiterea la stagiul profesional și în profesia de notar se decide de un organ colegial în care reprezentanții comunității notariale sunt în minoritate pe de o parte, iar pe de alta sarcina achitării indemnizației de membru în această comisie revine Camerei Notariale, a cărei buget este format din contribuțiile notarilor.</p>	<p>Nu se acceptă Propunerea înaintată conține o reglementare cu impact asupra bugetului public național sau a unei componente din cadrul acestuia. În acest sens, implementarea prevederilor normei propuse va necesita alocarea resurselor financiare din bugetul de stat. Mai mult ca atât, conform Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 23/2019, proiectele care conțin reglementări cu impact asupra bugetului public național sau a unor componente din cadrul acestuia, sunt însoțite de analiza de impact, varianta inițială a căreia se consultă cu Ministerul Finanțelor, până la înregistrarea proiectului de act normativ de Cancelaria de Stat.</p> <p>Remarcăm, că autorii propunerii nu au descris impactul economico-financiar și nu au indicat/argumentat fundamentarea cheltuielilor care vor fi suportate de</p>

7	<p>Tangențial propunerii de introducere în art. 31 alin. (1) a prevederii exprese precum că „<i>Nu se admite schimbul teritoriului de activitate între notari</i>”, se pare că, în viziunea autorului, aceasta este unica scăpare în legea prenotată, în condițiile în care inițierea modificărilor la Legea nr. 69/2016 a fost demarată anume de propunerea dată printre modificările inițiate de fapt la Legea nr.246/2018.</p> <p>Considerăm inoportună introducerea modificărilor în varianta propusă, deoarece conținutul actual al normelor legale reglementează în deplină măsură obligația notarului de a activa pe teritoriul de activitate pentru care a promovat concursul de suplinire a locurilor vacante de notar. Mai mult ca atât, în Avizul consultativ al Plenului Curții Supreme de Justiție din 16 decembrie 2013 cu privire la modul de aplicare a art. 14¹ alin. (1) și (2) din Legea cu privire la notariat nr. 1453 din 08.11.2002, se atenționează asupra necesității distingerii situației de schimbare a teritoriului de activitate a notarului ca urmare a unui concurs desfășurat pentru un loc vacant, care presupune „...să existe un loc de notar declarat vacant, potrivit prevederilor legislației, care din diferite motive a rămas fără titular, neocupat de nimeni...” și situațiile când doi notari acceptă un schimb reciproc și solicită autorităților schimbarea corespunzătoare a teritoriului de activitate, caz în care se ia drept reper existența unui interes legitim pentru solicitanți, care să justifice schimbarea teritoriului de activitate...”.</p> <p>Schimbarea reciprocă a teritoriului de activitate nu afectează rațiunea instituirii competenței teritoriale limitate, or notarii deja în funcție se prezumă a avea calificare suficientă,</p>
	<p>Ministerul Justiției, or analiza de impact este efectuată de către subiecții din partea căora vine propunerea (art. 25 alin. (3) din Legea nr.100/2017) .</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Modificarea conținutului articolului 31 din Legea nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor și propunerea de completare cu o normă care prevede <i>neadmiterea schimbului teritoriului de activitate între notari</i>, are drept scop stabilirea expresă a interdicției de schimbare a teritoriului de activitate între notari.</p> <p>Reiterăm, <u>că schimbarea teritoriului de activitate între notari și la moment nu este permisă</u>, iar Legea prevede în ce condiții are loc schimbarea teritoriului de activitate al notarului și căror condiții acesta urmează să corespundă. Intervenția decurge din situația existentă la moment, când au fost recepționate un număr tot mai mare de adresări din partea notarilor privind schimbarea reciprocă a teritoriilor de activitate (schimbarea „post pe post”).</p> <p>Remarcăm că prevederile legale în vigoare nu reglementează schimbarea reciprocă a teritoriilor de activitate, ci stabilesc că notarii care doresc să-și schimbe teritoriul de activitate, urmează să participe la concursul pentru suplinirea locurilor vacante de notar, organizat în condițiile Legii nr. 69/2016 și ale Regulamentului privind modul de organizare și desfășurare a concursului pentru suplinirea locurilor vacante de notar, formula de calcul al mediei de concurs, precum și modul de contestare a rezultatelor concursului, aprobat prin Ordinul ministrului justiției nr. 634/2017.</p>

<p>indiferent de teritoriul în care activează; schimbul reciproc nu influențează asupra numărului total de notari în teritoriile respective; arhiva actelor notariale rămâne în teritoriul respectiv; nu sunt afectate drepturile altor notari, ori drept rezultat al refuzului schimbului reciproc, nu apar locuri vacante, la care ar putea pretinde alte persoane.</p> <p>Ca urmare, considerăm nejustificată introducerea modificării propuse, or și în cazul schimbului reciproc de teritorii de activitate, misiunea Ministerului Justiției în calitate de autoritate cu funcții de supraveghere și control, este îndeplinită, fiind asigurată acoperirea populației cu servicii notariale, indiferent de persoana notarului, care este titular al licenței fără indicarea teritoriului de activitate ca element. Schimbarea reciprocă între doi notari a teritoriului de activitate nu vizează locurile declarate vacante de către Ministerul Justiției, nu afectează interesele serviciului și interesele terților, sau egalitatea de șanse și corespunde cerințelor dictate de extinderea teritoriului, de numărul locuitorilor și de volumul solicitărilor din partea publicului, schimbul este unul benevol și echitabil potrivit necesităților ambelor părți. Mai mult ca atât, interzicerea schimbării reciproce a teritoriului de activitate a notarilor ar constituie un act vădit de discriminare și nerespectarea drepturilor ce tin de familie, copii, domiciliu, garantate de art. 8 și 14 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale care prevede că exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de convenție trebuie să fie asigurate fără nici o deosebire.</p>	<p>Condiția obligatorie, impusă prin normele art. 23 alin. (1) din Legea nr. 69/2016 și pct. 5 din Regulamentul privind modul de organizare și desfășurare a concursului pentru suplinirea locurilor vacante de notar, formula de calcul al mediei de concurs, precum și modul de contestare a rezultatelor concursului, este că notarii care doresc să-și schimbe teritoriul de activitate o pot face prin participarea la concurs doar dacă au desfășurat o activitate practică în profesia de notar de cel puțin 5 ani.</p> <p>Deși prevederile art. 23 din Legea nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor, stabilesc că schimbarea teritoriului de activitate a notarului se face exclusiv prin concurs pentru locul declarat vacant, solicitanții fac referire la Avizul consultativ al Plenului Curții Supreme de Justiție din 16.12.2013 „Cu privire la modul de aplicare a art. 141 alin. (1) și (2) din Legea nr. 1453/2002 cu privire la notariat”.</p> <p>Potrivit avizului Curții Supreme de Justiție menționat supra [... prevederile art. 141 din Legea cu privire la notariat nr. 1453/2002, sunt improprii cazurilor de schimbare reciprocă între doi notari a teritoriului de activitate, deoarece sunt aplicabile doar situațiilor declarării de către Ministerul Justiției vacanței locurilor pentru desfășurarea activității de notar.</p> <p>De asemenea, se va ține cont că prevederile art. 13 al Legii cu privire la notariat nr. 1453/2002 nu stabilesc expres interdicția de a desfășura activitatea notarială în alt teritoriu decât cel pentru care a fost promovat concursul. Astfel că cererea a doi notari, care solicită un schimb benevol și echivalent a teritoriului de activitate, potrivit necesităților ambelor părți, nu are interdicții</p>
--	---

prevăzute de lege și în acest caz se va aplica regula ceea ce nu este interzis este permis...].

Mai grav este că, imediat după învestirea cu împuternici de exercitare a activității notariale în teritoriile pentru care s-a efectuat schimbarea reciprocă între notari, notarii care au cedat locurile din mun. Chișinău pentru desfășurarea activității într-un alt teritoriu de activitate, ulterior au depus cereri de încetare a activității. Astfel, locurile din mun. Chișinău la moment fiind completate supra necesităților, iar în alte teritorii există un număr insuficient de notari care nu pot face față tuturor solicitărilor din partea cetățenilor. De către Ministerul Justiției au fost examinate plângeri din partea cetățenilor care invocă faptul că nu sunt notari în teritoriul unde locuiesc, fiind nevoiți să suporte cheltuieli suplimentare pentru a se deplasa în alte raioane în vederea obținerii serviciilor notariale.

În acest sens, subliniem că pe parcursul anilor 2016-2020 dintr-un număr de 8 notari (4 mun. Chișinău și 4 în alte raioane) care și-au schimbat teritoriul de activitate (post pe post), actualmente efectiv își desfășoară activitatea: 4 în mun. Chișinău și 1 în raion, iar alegațiile autorilor, precum că „schimbul reciproc nu influențează asupra numărului total de notari în teritoriile respective; arhiva actelor notariale rămâne în teritoriul respectiv; nu sunt afectate drepturile altor notari, ori drept rezultat al refuzului schimbului reciproc, nu apar locuri vacante, la care ar putea pretinde alte persoane” ori „[...] la schimbarea reciprocă [...] este asigurată acoperirea populației cu servicii notariale, indiferent de persoana notarului”, nu

	<p>8</p> <p>Abordând art.41 „suspendarea activității notarului”, suplimentar modificării introduse considerăm necesară suplinirea temeiurilor de suspendare a activității de notar cu litera i¹) cu cuprinsul „<i>la cererea notarului formulată în scris.</i>”, pentru a oferi notarului dreptul de a suspenda activitatea pentru o durată determinată, în mod motivat, care nu se încadrează în temeiurile existente.</p>	<p>pot fi reținute, or, potrivit datelor deținute de minister, acestea denotă contrariul.</p> <p>Accentuăm, că notarii care au optat pentru schimbul teritoriului de activitate în raion, invocând în opinia lor mai multe circumstanțe obiective într-o susținere a transferului, după investirea cu împuterniciri de exercitare a activității notariale în raion practic nu au activat, inițial solicitând suspendarea activității și ulterior încetarea activității notariale. Prin urmare, în circumstanțele date, identificăm că prin așa-zisele „schimburi ale teritoriului de activitate” între notari se realizează, în esență, o ficțiune prin care se numesc indirect notari în locuri ce urmează în timpul apropiat să fie declarate vacante, fără participarea la vreun concurs și se încalcă prin aceasta spiritul normei de la art. 23 alin. (1) din Legea nr. 69/2016, situație care nu poate fi tolerată în continuare.</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>În procesul elaborării unui act normativ, sensul concret în care este folosită redacția unei norme trebuie să decurgă cu claritate din textul acesteia. Astfel, acceptarea propunerii înaintate în varianta propusă, fără stabilirea cărorva criterii sau condiții suplimentare ar putea duce la un abuz din partea notarilor în acest sens.</p> <p>Mai mult ca atât, având în vedere rolul Ministerului Justiției în calitate de organ abilitat prin lege cu monitorizarea și efectuarea controlului asupra modului în care sînt exercitate profesiile și prestate serviciile juridice, interesele cetățenilor și accesul la serviciile notariale urmează a fi prioritate.</p>
--	--	--

9	<p>Pentru o claritate a normei, se propune și redactarea alineatului (4) în felul următor; „(4) <i>În perioada de suspendare a activității, notarul nu are dreptul să desfășoare activitatea notarială, iar normele de incompatibilitate nu se aplică.</i>”</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Nu au fost aduse argumente care ar releva neclaritatea normei, or starea de incompatibilitate este aplicabilă doar activității notariale.</p>
10	<p>Inițind modificarea normelor privind modul de funcționare și competențele organelor Camerei Notariale, precum dreptul președintelui CN de a convoca ședința extraordinară a Adunării generale a notarilor și prezentarea în adresa Secretarului general al Camerei Notariale a justificării de absență a notarului de la adunarea generală, limitarea la acestea au lăsat nesoluționate un șir de deficiențe legale privind statutul juridic al Camerei Notariale și abordarea structurii acesteia.</p> <p>Insistăm asupra modificării art.43 alin.(3) pentru a conferi o claritate juridică privind statutul Camerei Notariale: de persoană juridică de drept public sau privat, precum și teren pentru funcționarea deplină și organizarea activității acesteia, inclusiv în raport cu alte instituții de stat. Din lipsa prevederilor date, au fost sesizate dificultăți în activitatea curentă a Camerei Notariale, care nu deține vreun număr de identificare de stat și nu este înregistrată în Registrul de Stat al Unităților de Drept.</p> <p>Astfel, propunem următoarea redacție a art.43 alin.(3):</p> <p>„ (3) <i>Camera Notarială este unica organizație profesională cu statut de persoană juridică de drept public, înființată în teneiul prezentei legi și înregistrată în Registrul de Stat al Unităților de Drept. Sediul Camerei Notariale se află în municipiul Chișinău. Camera Notarială dispune de patrimoniu și buget proprii și deține stampilă proprie, care cuprinde denumirea „Cameră Notarială din Republica Moldova” și stema Republicii Moldova.</i>”</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Opinăm că remarca de completare a art. 43 alin. (3) din lege, ce vizează aspectul privind statutul de persoană juridică de drept public al Camerei Notariale la solicitarea Camerei Notariale a fost exclusă din Legea nr. 69/2016, prin Legea 158/2018.</p> <p>În contextul în care art. 43 alin. (3) precizează că aceasta este formată în temeiul legii (deci se consideră a fi persoană juridică de drept public în sensul prevederilor de la art. 179 alin. (2) din Codul civil).</p>
11	<p>În aceeași ordine de idei, se impune necesitatea expunerii în următoare redacție a art.46: <i>Evidența de stat a Camerei Notariale:</i></p>	<p>Nu se acceptă.</p>

	<p>(1) Evidența Camerei Notariale se ține prin înregistrarea datelor și a atributelor acestora în Registrul de stat al unităților de drept. (2) Pentru Registrul de stat al unităților de drept, registrator al datelor despre Camera Notarială este Agenția Servicii Publice. (3) În Registrul de stat al unităților de drept se înregistrează următoarele date despre Camera Notarială: a) numărul de identificare de stat al unității de drept (IDNO); b) datele de identificare; c) categoria unității de drept; d) denumirea; e) denumirea abreviată; (4) Constituirea și funcționarea altor forme de organizare profesională a activității de notar, altele decât Camera Notarială, sunt interzise.</p>	<p>Propunerea înaintată depășește obiectul și domeniul de reglementare al Legii nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notariale, or, legea stabilește principiile de exercitare a activității notarilor, statutul acestuia și al notarului stagiar, modalitățile de organizare și autoadministrare a notarilor, precum și modalitățile de control al activității acestora.</p>
12	<p>Totodată insistăm asupra regăsirii în proiectul de lege a modificărilor propuse la art.44, pentru a înlătura abordarea greșită conținută în art.44 și 46 ale Legii nr.69 privind structura și organele Camerei Notariale, nefiind asigurată o continuitate a acestora, cu următorul conținut:</p> <p>-Articolul 44. Structura Camerei Notariale:</p> <p>(1)În cadrul Camerei Notariale funcționează următoarele organe:</p> <p>-Adunarea Generală a Notarilor;</p> <p>-Consiliul Camerei Notariale;</p> <p>-președintele Camerei Notariale;</p> <p>-secretarul general al Camerei Notariale;</p> <p>-comisiile de specialitate ale Consiliului Camerei și ale Adunării Generale a Notarilor;</p> <p>-aparatul de specialitate și cel administrativ.</p> <p>(2)Camera Notarială va institui:</p> <p>-Comisia de etică;</p> <p>-Comisia de cenzori;</p> <p>-Corpul de control.</p> <p>(3)Camera Notarială poate institui și alte organe necesare pentru realizarea scopurilor sale.</p> <p>-Camera Notarială va constitui: a) Fondul de credibilitate;) Centrul Informațional Notarial (CIN); c) redacția Buletinului notarilor; d) Institutul notarial de instruire și cercetare.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>A se vedea opinia expusă la obiecția nr. 3.</p>

	<p>13</p> <p>-Camera Notarială poate constitui și alte persoane juridice pentru realizarea scopurilor sale.”</p> <p>Totodată propunem reglementarea în Legea nr.69/2016, prin introducerea art.44¹ a conceptului de <i>sistem informațional notarial e-Notary (SM e-Notary)</i>, în structura Camerei Notariale, ca fiind un sistem automatizat de informații din domeniul public și conceput pentru a automatiza în mod cuprinzător procesele de colectare, prelucrare a informațiilor despre activitățile notariale și asigurarea tuturor tipurilor de interacțiuni de informații (schimb de date). Sistemul Informațional Notarial este creație Camera Notarială și administrat de Centrul Informațional Notarial.</p> <p>Astfel redacția art.44¹ este următoarea:</p> <p>„44¹ Sistemul informațional notarial (e-Notary)</p> <p>(1) Sistemul Informațional Notarial, este un sistem automatizat de informații din domeniul public și conceput pentru a automatiza în mod cuprinzător procesele de colectare, prelucrare a informațiilor despre activitățile notariale și asigurarea tuturor tipurilor de interacțiuni de informații (schimb de date). Sistemul Informațional Notarial este creat de Camera Notarială și administrat de Centrul Informațional Notarial.</p> <p>(2) Camera Notarială participă la sisteme de schimb de date și interoperabilitatea la egalitate cu alți participanți publici.</p> <p>(3) În Sistemul informațional notarial, urmează a fi incluse informațiile, inclusiv sub formă de documente electronice, cu privire la îndeplinirea actelor, acțiunilor, procedurilor și consultațiilor notariale precum și alte informații prevăzute de legislația a Republicii Moldova.</p> <p>(4) Centrul Informațional Notarial:</p> <p>a) creează și administrează registrul electronic actelor notariale;</p> <p>b) creează și administrează alte registre electronice utilizate în activitatea notarială;</p> <p>c) asigură conectarea notarilor prin sistem informațional unic la alte registre de publicitate;</p> <p>d) asigură asistență informațională pentru activitatea notarială;</p> <p>e) dezvoltă schimbul de date și utilizarea documentelor electronice;</p> <p>f) alte funcții care au ca scop dezvoltarea informațională;</p> <p>(5) Ministerul Justiției, după adoptarea Camerei Notariale, aprobă</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Ministerul Justiției recunoaște rolul tehnologiilor informaționale și de digitalizare a serviciilor publice ceea ce reprezintă o necesitate a timpului, care oferă oportunități enorme beneficiarilor, în același timp, tot mai frecvent, societatea utilizează servicii online care oferă un grad sporit de libertate prin accesibilitate, transparență și eficiență, totuși, până la instituirea unui nou sistem informațional, urmează a fi efectuat un studiu în scopul fundamentării necesității sau lipsei acestei necesități, identificării problemei, stabilirii obiectivului, determinarea opțiunilor de soluționare a problemei ori de atingere a obiectivului și analiza impactului, efectelor sau consecințelor opțiunilor respective, cu scopul de a fundamenta necesitatea acestei reglementări.</p> <p>Mai mult ca atât, atragem atenția, că acceptarea redacției articolului respectiv în varianta propusă nu este posibilă, întrucât nu respectă unul dintre principiile fundamentale ale legiferării, și anume cel al echilibrului între reglementările concurente.</p> <p>Totodată, până la reglementarea legală a unui asemenea sistem informațional, pe lângă factorul financiar, urmează a fi clarificate și alte aspecte legate de proiectarea sistemului, subiectul responsabil de dezvoltarea, funcționarea, implementarea și mentenanța activă a sistemului informațional automatizat nou creat, integrarea acestuia cu alte sisteme informaționale ale altor autorități publice, ș.a.</p>
--	--	--

	<p>regulamentele necesare pentru asigurarea funcționării Sistemului Informațional Notarial în cadrul Camerei Notariale, și integrarea în sistemul de schimb de date și interoperabilitatea în cadrul sectorului public.</p> <p>(6) Utilizarea informațiilor din Sistemul Informațional Notarial este în strică concordanță cu prevederile legislației privind accesul la informațiile cu accesibilitate limitată și păstrarea secretului profesional notarial, și ale legislației privind protecția datelor cu caracter personal.”</p>	<p>Suplimentar argumentului invocat a se vedea opinia ministerului expusă la obiecția nr. 6.</p>
14	<p>Reiterăm că modificările propuse cu referire la modul de convocare și desfășurare a Adunării Generale a Notarilor (dreptul președintelui de convocare a ședinței extraordinare a AGN) sunt nedefinitivate și necesită soluționare unele deficiente sesizate pe parcursul implementării <u>art. 47</u>, pentru care expunem următoarele propuneri:</p> <p>conferirea competenței Adunării Generale a Notarilor de a alege Președintele Camerei Notariale dintre membrii Consiliului și de a-l revoca:</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Aducem la cunoștință că varianta inițială a Legii nr. 69/2016 (până la operarea modificărilor prin Legea nr. 158/2018) atribuia Adunării Generale a Notarilor competența de alege și revocare a Președintelui Camerei Notariale, dintre membrii Consiliului (art.47 alin.(6) lit. c)).</p> <p>De remarcat, că întru implementarea Legii nr. 69/2016 Ministerul Justiției a convocat 3 Adunări Generale a Notarilor (cu suportarea cheltuielilor în acest sens) în vederea alegerii organelor de conducere ale Camerei Notariale, care s-au finisat cu imposibilitatea delegării membrilor Consiliului Camerei Notariale și alegerii Președintelui Camerei.</p> <p>În acest sens, Ministerul Justiției în calitate de instituție a statului care promovează politica de stat în domeniul notariatului, în vederea deblocării situației create prin lipsa interesului notarialor de a se implica în procesul de autoadministrare și întru prevenirea pe viitor a cazurilor similare, a intervenit cu modificarea cadrului legal (prin Legea nr. 158/2018) prin excluderea acestei competențe a Adunării Generale și atribuirea ministerului a unor competențe suplimentare în cazul constatării unor situații de blocare a funcționării organului profesional.</p>
15	<p>la alineatul (3), după litera c) se completează cu litera d) cu următorul cuprins: „d) <i>președintele Camerei Notariale</i>”.</p>	<p>Precizarea.</p> <p>Proiectul remis spre coordonare conține norma de completare a alineatului 3) a art. 47.</p>

	<p>Modificarea dată este necesară pentru a asigura o veritabilă reprezentare a intereselor tuturor notarilor în persoana președintelui și respectarea voinței acestora inclusiv sub aspectul revocării, fiind o soluție pentru asigurarea funcționalității instituției președintelui CN;</p> <p>la alin.(3) lit. c) modul de stabilire a ratei de 1/5 din notari ce au dreptul de a convoca ședința extraordinară a adunării generale, este necesară concretizarea stabilirii ratei din numărul „<i>notarilor care activează</i>” și nu din „numărul total al notarilor”;</p> <p>alin.(6) lit.d) este propusă excluderea textului „mărimea și”, iar după textul „modul de determinare a” completarea cu cuvântul „<i>mărimi</i>”; pentru a exclude interpretările diferite și divergențele privind modul de stabilire a mărimii contribuției obligatorii a notarului;</p>	<p>Nu se acceptă. Propunerea nu este argumentată.</p> <p>Nu se acceptă. Considerăm redacția actuală a normei destul de clară. Totodată, pornind de la regula invocată frecvent în jurisprudența Curții Constituționale, Legea trebuie interpretată în sensul producerii efectelor ei și nu în sensul neaplicării (Hotărârea nr. 2 din 20.01.2015).</p> <p>Nu se acceptă. Norma propusă nu este clară, or potrivit Legii nr. 69/2016, nici unul dintre organele Camerei Notariale nu emite rezoluții, iar obligativitatea respectării hotărârilor organelor profesionale reiese din răspunderea disciplinară stabilită notarului pentru neexecutarea intenționată a acestora (art. 64 pct. g)). Mai mult ca atât, din partea Camerei Notariale în adresa ministerului nu au parvenit careva informații vizavi de refuzul executării de către notari a deciziilor/hotărârilor emise de organele ei.</p>
16		
17		
18	<p>completarea art.47 cu alineatele (10) și (11) cu următorul cuprins: „(10) <i>Deciziile și rezoluțiile cu caracter normativ intern, administrative-organizatoric sunt obligatorii pentru notari.</i>” „(11) <i>Adunarea Generală a Notarilor poate delega unele dintre atribuțiile sale Consiliului Camerei Notariale, în condițiile stabilite prin statut.</i>”; pentru asigurarea funcționalității Camerei Notariale și excluderea necesității convocării Adunării generale a notarilor pentru unele chestiuni pe care le-ar putea decide Consiliul, format din membri aleși tot de notari. Deși autorul proiectului a introdus completarea art.47 cu alineatul „Procedura privind convocarea, organizarea și desfășurarea Adunării Generale a Notarilor se stabilește prin statut”, unele aspecte precum cele indicate mai sus, sunt necesare a fi prevăzute anume în legea de organizare a activității notarilor, nefind suficientă consemnarea în Statut a unor aspecte esențiale.</p>	

	<p>19</p> <p>Deși în proiectul prenotat se regăsește remunerarea membrilor Consiliului în modul propus de Camera Notarială, acest moment nu rezolvă pe deplin problemele constatate în funcționarea Consiliului Camerei Notariale, în vederea soluționării cărora s-a propus completarea art.48 cu alin.(3) „(3) <i>Dacă a absentat la cel puțin 2 ședințe consecutive ale Consiliului Camerei Notariale, calitatea de membru al Consiliului Camerei Notariale încetează de drept. Dacă Adunarea Generală a Notarilor va considera că absența a fost justificată, notarul poate fi reales</i>”</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Propunem includerea reglementării respective în Statutul Camerei Notariale. Totodată, recomandăm examinarea oportunității reglementării consecințelor absenței nemotivate și nu a absenței în general. Totodată, având în vedere că membrul Consiliului este remunerat pentru fiecare ședință la care participă, aceasta factor va constitui un avantaj suplimentar, un stimulent care îl va încuraja să nu absenteze nemotivat de la ședințele Consiliului.</p>
<p>20</p>	<p>substituirea la alineatul (2) a cuvântului „trimestru” cu cuvântul „<i>lună</i>”.</p> <p>Apreciem că convocarea Consiliului Camerei Notariale cel puțin o dată în lună, precum și remunerarea membrilor Consiliului pentru munca depusă va constitui un instrument de evitare a absenței nemotivate a membrului Consiliului și va asigura reprezentarea pe măsură a intereselor notarilor care au ales respectivii membri ai Consiliului.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Conform interpretării prin metoda logico-juridică și analizând această propunere de modificare în strânsă legătură cu întregul conținut al actualei norme, deducem că în sensul redacției actuale prin prisma principiliilor <i>qui potest plus, potest minus (cine poate mai mult, poate și mai puțin)</i>, <i>tot ceea ce nu este interzis, este permis</i>, se permite convocarea Consiliului Camerei Notariale în ședințe lunare, dacă aceasta constituie o necesitate.</p>
<p>21</p>	<p>Spre regret, constatăm că nu a fost exclus alin.(1¹) a art.48 de atribuire Ministerului Justiției a competenței suplimentare de numire unilaterală a membrului Consiliului. Prevederea dată nu mai este actuală, iar circumstanțele care au determinat adoptarea Legii nr.158 din 26.07.2018 și motivele invocate atunci, deblocarea situației de nefuncționare a Camerei Notariale au decăzut. Menținerea acestor prevederi afectează independența și caracterul de autoadministrare a Camerei Notariale, iar intervenția Ministerului Justiției în cazuri similare, după demararea activității Camerei, ar avea caracter de imixtiune și control, motiv pentru care solicităm excluderea acestuia.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Ministerul Justiției recunoaște principiul autoadministrării notarilor, dar nu în detrimentul asigurării și funcționării principiului continuității. În context, considerăm că, la moment, este prematur excluderea prevederilor respective.</p>

	22	<p>Cu referire la competențele Consiliului Camerei Notariale, în proiectul vizat se regăsește doar ajustarea lit. f) a art.49, o ajustare absolut logică.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Propunere neargumentată.</p> <p>Mai mult, autorii nu au înaintat propuneri de alternativă în vederea atribuirii competențelor respective altui organ al Camerei Notariale.</p>
	23	<p>Totodată considerăm că și alte competențe ale Consiliului urmau a fi revizuite: excluderea lit. e) propuneri de revocare a membrilor Comisiei de Licențiere și a Colegiului disciplinar, din lit. g) excluderea sintagmei „elaborează și”, excluderea lit. 1) verificarea respectării de către notari a programului de lucru, a lit.p) alegerea președintelui CN dintre membrii săi, în contextul explicațiilor formulate mai sus, dar și pentru asigurarea unei abordări logice a competențelor Consiliului.</p> <p>Excluderea prevederii de alegere a președintelui Camerei Notariale de către Consiliu dintre membrii săi cu atribuirea acestei competențe Adunării generale a notarilor este menită să readucă prevederile date în vigoare de până la adoptarea Legii nr. 158/2018 destinată să deblocheze impasul în demararea activității Camerei și alegerea membrilor organelor acesteia. Alegerea Președintelui Camerei Notariale nemijlocit de către Adunarea generală a notarilor ar face mai reprezentativ funcția de președinte a unei organizații profesionale, fiind o opțiune a comunității notariale, și nu doar a 7 membri ai Consiliului.</p>	<p>Suplimentar, reiterăm opinia ministerului expusă la obiecția 14.</p>
	24	<p>Totodată în vederea asigurării implementării sistemului informațional E-Notary este necesară stabilirea în competența Consiliului Camerei Notariale a faptului aprobării conceptului și funcționalității Sistemului Informațional Notarial și strategia de dezvoltare digitală; prin completarea art.49 cu 2 litere:</p>	<p>Precizare.</p> <p>Urmează a fi analizată în contextul instituirii unui nou sistem informațional.</p>

	<p><i>q¹) aprobă conceptul și funcționalitatea Sistemului Informațional Notarial și Strategia de dezvoltarea digitală;</i></p> <p><i>q²) aprobă Regulamentele necesare pentru asigurarea funcționării Sistemului Informațional Notarial în cadrul Camerei Notariale.</i></p> <p>Pe lângă suplinirea competenței Președintelui CN de a semna actele Consiliului, dar și cele emise de Camera Notarială, se impune, în primul rând, excluderea art. 50 alineatului (1¹) de numire a președintelui de către ministrul justiției, dar și următoarele ajustări: la alineatul (1), după cuvântul „Notariale” se completează cu textul „conduce activitatea Camerei Notariale”;</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>A se vedea opinia expusă la obiecția nr. 21</p>
25	<p>la alineatul (3), după litera a) se introduce litera a¹), a²) și a³) cu următorul cuprins:</p> <p><i>„a¹) conduce activitatea Camerei Notariale, dacă de acest domeniu de activitate nu este responsabil secretarul general;</i></p> <p><i>a²) încheie contracte ce țin de organizarea activității notarilor în numele Camerei Notariale, emite dispoziții și semnează actele în numele Camerei Notariale;</i></p> <p><i>a³) convoacă Adunarea Generală a Notarilor extraordinară și asigură alegerea notarilor în Consiliul Camerei Notariale, Comisia de licențiere, Colegiul disciplinar, Comisia de etică, Comisia de cenzori și Corpul de control în termenul prevăzut de lege.”</i></p> <p>Ajustările date sunt necesare pentru a asigura o funcționalitate maximă a președintelui Camerei Notariale și a înlătură deficiențele sesizate ca urmare a implementării competențelor Președintelui CN după cum sunt stabilite acum de Legea nr.69/2016, cu enunțarea expresă a unor atribuții, fără a lăsa loc de interpretări și deduceri privind cerul de competențe ale acestuia.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Propunerile înaintate se acceptă parțial, întrucât funcția de a încheie contracte în numele Camerei Notariale, conform Legii aparține Secretarului general (art. 51 alin. (4) lit. d), competență care nu a fost propusă spre excludere), iar competența de convocare a Adunării Generale extraordinare a notarilor de către Președinte, reiese din norma de la art. 47 alin. (3), care a fost completată conform proiectului înaintat spre avizare, cu litera d).</p> <p>Subsecvent, remarcăm că lista atribuțiilor Președintelui nu este una exhaustivă, astfel că la lit. e) <i>exercițiul alte atribuții prevăzute de lege și de Statutul Camerei Notariale</i>, pot fi încadrate și alte funcții care vor asigura funcționalitatea Camere Notariale.</p>
27	<p>Incident controlului judecătoresc (art.63) proiectul de lege a vizat doar o concretizare de aplicare a Codului administrativ în caz de</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>A se vedea opinia expusă la obiecția nr. 3.</p>

	<p>contestare a actului notarial. Practica dosarelor în instanța de judecată ce aveau ca obiect un act autentificat notarial, a determinat concretizarea unor aspecte cu referire la actul notarial întocmit, atragerea notarului în proces și opozabilitatea hotărârii judecătorești, precum și unele aspecte privind răspunderea notarului, după cum urmează:</p> <p><i>Articolul 63. Controlul judecătoresc</i></p> <p>(1) <i>Actele și acțiunile notarului pot fi contestate în instanțele de judecată de drept comun conform competenței stabilite de lege. Fără la anularea de către instanța de judecată, actul și acțiunea notarului atacate se prezumă veritice și legale.</i></p> <p>(2) <i>Faptele constatate de notari se prezumă a fi stabilite și nu trebuie dovedite de către persoana în a cărei favoare se prezumă. Persoana nu poate contesta prezumarea faptului constat de notari în baza declarațiilor nevădate ale acestei persoane.</i></p> <p>(3) <i>Refuzul notarului de a îndeplini actul sau acțiunea notarială poate fi contestat în instanța de contencios administrativ în conformitate cu Codul administrativ.</i></p> <p>(4) <i>Hotărârea judecătorească prin care se admite acțiunea în anulare a unui act autentificat, legalizat sau certificat de notari este opozabilă notarului fără atragerea acestuia în proces, cu excepția cazului în care cauzele este invocată încălcarea comisă de notari. La examinarea acțiunii de reparare a prejudiciului de către notari, faptele constatate printr-o hotărâre în care notarul nu a fost atras în proces, nu-i sunt opozabile.</i></p> <p>(5) <i>Notarul nu poartă răspundere, dacă:</i></p> <p>a) <i>prejudiciul a survenit ca urmare a acțiunilor solicitantului asistenței notariale, inclusiv necomunicarea tuturor datelor necesare sau comunicarea datelor incorecte sau incomplete;</i></p> <p>b) <i>prejudiciul a survenit ca urmare a unor acțiuni în afara controlului notarului sau efectuarea acestui control ar avea ca efect suportarea de către solicitant a unor cheltuieli disproporționate de mari în comparație cu valoarea asistenței notariale solicitate;</i></p> <p>c) <i>prejudiciul este generat de preluarea datelor incorecte sau incomplete existente în registrele de publicitate, accesate de către notari, care au stat la baza acordării asistenței notariale;</i></p> <p>d) <i>prejudiciul este generat de natura raportului juridic sau a actului juridic încheiat de către acesta, ori a riscului asumat de către părțile contractante, fiind apărut ca urmare a acțiunilor conșiente ale părții vătămate, în special în cazul în care notarul a atras atenția despre aceste fapte sau riscuri în conținutul documentului întocmit;</i></p>	
--	--	--

	<p>e) prejudiciul este generat de faptele care nu au fost pretinse de către solicitant de a fi constatate de către notar;</p> <p>f) prejudiciul este generat în acțiunii părții vătămate, inclusiv în cazul în care notarul a efectuat sonda sau publicarea anunțului responsabil în mijloace de presă ori pe pagina web a Camerei Notariale, însă partea vătămată nu a îndeplinit acțiunile necesare în termenul acordat;</p> <p>g) instanța de judecată a anulat actul notarial, încheierea de refuz, de suspendare sau de anulare bazându-se pe faptele, care nu au fost declarate în cererea depusă la notar sau pe actele care nu au fost anexate la cererea depusă notariului. Prin derogare de la prevederile Codului de procedură civilă și Codului administrativ, în cazul dat notarul este eliberat de obligația de a compensa cheltuielile de judecare a cauzei sau taxa de stat achitată.</p> <p>(6) Răspunderea patrimonială a notarului este limitată pînă la concurența unei valori de o sută de ori mai mare decît plata notarială încasată de notar ori valorii bunului sau valorii actului, declarată de către persoana pîgubită dacă plata notarială a fost calculată din această valoare "</p> <p>Prevederile date se impun pentru a asigura o clarietate a cadrului legal privind contestarea actului notarial, ce favorizează întregul circuit civil, inclusiv notarul și solicitantul întocmirii actului notarial ce se consideră prejudiciat, prin instituirea unor reguli precise și clare de răspundere a notarului și modul de reparare a unui eventual prejudiciu.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>A se vedea opinia expusă la obiecția nr. 3.</p>
--	--	---

		<p>activității notariale și generalizare a practicii notariale, care ar fi fost posibile ca urmare a efectuării controlului constant a activității notariale, motiv pentru care s-a propus o schimbare conceptuală a Corpului de control prin trecerea acestuia în cadrul Camerei Notariale, în următoarea formulă:</p> <p><i>„Articolul 62. Controlul profesional</i></p> <p><i>(1) Controlul profesional periodic al activității notarului se exercită de către Corpul de control al Camerei Notariale, compus din 7 notarialeși de Adunarea Generală a Notarilor și are drept obiect:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1) respectarea cerințelor de organizare a birourilor notarilor;</i> <i>2) respectarea programului de lucru de către notari;</i> <i>3) respectarea calificății de asistență notarială acordate de notari;</i> <i>4) respectarea obligațiilor profesionale legale, statutare și de etică ale notarilor.</i> <p><i>(2) Controlul profesional periodic al activității notarului se efectuează o dată la 3 ani. Activitatea notarului nou-învestit este supusă controlului în al doilea an de activitate.</i></p> <p><i>(3) Corpul de control nu-și va exprima opinia asupra legalității conținutului actelor întocmite de notar.</i></p> <p><i>(4) Din oficiu, în caz de necesitate, sau în cazul unor sesizări, plângeri sau petiții privind existența unor încălcări în activitatea profesională a notarului, Corpul de control înstituie comisia de control ad-hoc, care va exercita controlul neremunerat și va prezenta rezultatele controlului. Ministerul Justiției poate delega reprezentantul său în componența comisiei de control. Actele comisiei de control pot fi contestate la Corpul de control.</i></p> <p><i>(5) În dependență de concluziile Comisiei de control și a Corpului de control, rezultatele controlului pot fi remise organului competent de examinare a abaterilor în domeniului care este presupusă de a fi comisă încălcare.</i></p> <p><i>Persoana care a sesizat efectuarea controlului va fi informată despre rezultatele controlului, cu respectarea secretului profesional.</i></p> <p><i>(6) Modul de organizare și desfășurare a activității Corpului de control, inclusiv procedura de control și modul de contestare a rezultatelor controlului, se vor reglementa printr-un regulament aprobat de Ministerul Justiției după consultarea Camerei Notariale.”</i></p> <p>Considerăm formula propusă optimă ce se corelează inclusiv cu Colegiul disciplinar oferind un echilibru între atribuțiile de control ale Camerei Notariale și funcțiile de supraveghere a Ministerului Justiției prin Colegiul disciplinar.</p>
--	--	--

29	<p>Răspunderea disciplinară a notarului este abordată spre modificări, doar prin suplinirea cu 2 temeuri de tragere la răspundere a notarului. Considerăm necesară continuarea ajustărilor în acest sens prin completarea art. 64 literei l) în final cu următorul text „cu încălcarea legii sau a Codului de etică”, precum și redactarea literei o) ”refuzul neîntemeiat de a acorda asistența notarială,” și completarea literei p) cu textul „sau statutul Camerei Notariale.”.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Se acceptă completarea literei o), care va avea următorul cuprins: o) refuzul neîntemeiat de a acorda asistență notarială, de a îndeplini acte notariale sau acțiuni notariale.</p> <p>Completarea literei l) nu se acceptă, întrucât contravine scopului și intenției legiuitorului care a fost de a nu stabili anumite limite acestui temei.</p> <p>Completarea literei p) nu se acceptă, or statutul Camerei Notariale întocmit în temeiul unui act normativ de nivel superior nu poate depăși limitele instituite prin actul de nivel superior, deci nu poate prevedea alte obligații decât cele stabilite în lege.</p>
30	<p>Totodată se impun modificarea termenelor de aplicare a sancțiunii disciplinare de la 3 la 1 an, și a termenului maxim calculat de la comiterea abaterii disciplinare: de la 5 la 3 ani, art.65 alin. 1),</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Propunerea nu poate fi susținută din motiv că nu au fost aduse argumente temeinice pentru această schimbare.</p> <p>Remarcăm că unele temeuri pentru răspunderea disciplinară a notarilor sunt strâns legate de drepturile participanților la procedura notarială, au un impact juridic care durează în timp (comparativ cu alte profesii juridice) și care poate fi depistat de către participanți peste o perioadă care excede termenul de prescripție de răspundere disciplinară propus în aviz.</p>
31	<p>precum și a modului de stabilire a cuantumului sancțiunii de amendă: „1 % la 5 % din venitul brut al notarului în anul precedent sau, dacă în anul precedent notarul nu a înregistrat venituri, din cel ce se va încasa în anul aplicării sancțiunii”. Aceste modificări au fost necesare grație stabilirii echilibrului între veniturile notarilor și amenda aplicată, aceasta fiind un instrument de corecție. Cota procentuală a amenzii din venitul notarului este binevenită pentru a înlătura eventualele proceduri de punere în executare a amenzilor care nu ar putea fi plătite de către notari.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>A se vedea opinia expusă la obiecția nr. 3.</p>

	<p>Scopul amenzii este unul educativ și nu cel de a pune în imposibilitate notarul de a desfășura activitatea notarială.</p> <p>Pentru perfecționarea articolului ce prevăd temeiurile obligatorii de aplicare a retragerii licenței cu titlu de sancțiune disciplinară, și a excluderii interpretărilor pentru cea mai gravă sancțiune aplicabilă notarului, se propune completarea alin. (6) litera b) după textul „desfășurarea”, cu textul „conștientă”</p> <p>și a lit. c) în final cu textul „<i>după ce i s-a adus la cunoștință ordinul ministrului justiției corespunzător</i>”, pentru a exclude interpretările privind forma vinovăției.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Propunerea nu este pertinent argumentată și nu este expusă cu claritate sensul noțiunii de „<i>desfășurare conștientă</i>” a unei activități incompatibile cu activitatea notarului.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Art. 41 alin. (5) din Legea nr. 69/2016 prevede că Ordinul ministrului justiției privind suspendarea activității notarului se aduce la cunoștința notarului și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nefiind necesară dublarea normei într-un alt articol (art.66 alin. (6) lit.c)).</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>A se vedea opinia expusă la obiecția nr. 3.</p>
32		
33		
34	<p>În vederea perfecționării normelor privind răspunderea disciplinară a notarului, insistăm asupra modificării componenței Colegiului disciplinar și modificarea art. 67 alin. (2), după cum urmează: „<i>Colegiul disciplinar se formează prin ordinul ministrului justiției și este compus din 7 membri: 5 membri aleși de către Adunarea Generală a Notarilor, 2 membri desemnați de către Ministerul Justiției, dintre care un reprezentant din rândul societății civile selectat prin concurs de către Ministerul Justiției. Mandatul Colegiului disciplinar este de patru ani. Procedura de selectare prin concurs a membrului Colegiului disciplinar din rândul societății civile este stabilită în regulamentul aprobat prin ordinul ministrului justiției, după consultarea Camerei Notariale</i>”; deosebește o apreciere justă și legală a acțiunilor și actelor notarului, în eventualitatea aplicării unei sancțiuni disciplinare poate fi făcută tot de către notari, și nu de reprezentanți ai altor profesii ce au viziuni diferite.</p> <p><u>Legea nr.69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor</u>, indicăm că mai sunt necesare introducerea următoarelor ajustări:</p>	

	<p>35</p> <p>1. Modificarea modalității de stabilire a mărimii plăților notariale, prin acordarea competenței la acest capitol Consiliului Camerei Notariale, acestuia fiindu-i cunoscut pe deplin factorii de care depind stabilirea mărimii plății notariale, avînd și competențe de aprobare de acte cu caracter normativ adresate notarilor. Astfel la articolul 1, alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) <i>Procedura notarială este reglementată prin lege specială. Metodologia de calcul al plăților pentru asistența notarială va fi elaborată și aprobată de către Consiliul Camerei Notariale.</i>”</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Protejarea drepturilor, intereselor legitime ale cetățenilor, respectarea principiilor egalității și echității sociale constituie componente obligatorii ale oricărui act legislativ. În realizarea politici în domeniul notariatului, legiuitorul, în limitele atribuțiilor ce-i revin, este în drept să opteze pentru diverse soluții de reglementare a plăților notariale, însă el este obligat, potrivit art. 16 din Constituție, să respecte principiile echității sociale și egalității, care, în societatea modernă, reprezintă valori supreme.</p> <p>Anume în vederea exercitării unui control efectiv asupra respectării acestor principii urmează ca competența de reglementare a plăților pentru asistența notarială să fie menținută în continuare la Parlament.</p> <p>Amintim că Camera Notarială, potrivit art. 43 alin. (1) din legea nr. 60/2016 este un organ de promovare și apărare a intereselor colective ale notarilor, fapt ce va ridica dubii cu privire la echitabilitatea și proporționalitatea unor tarife aprobate de către acesta.</p> <p>Precizare.</p> <p>În situația în care deținătorii/administratorii registrelor de publicitate își exprimă acordul de garantare a accesului gratuit la aceste resurse informaționale, se va examina oportunitatea includerii în proiectul de act normativ.</p>
<p>36</p>	<p>Completarea articolului 6, după alineatul 2) cu alineatul 3 cu următorul cuprins: “(3) <i>Notarul are acces gratuit la toate registrele de publicitate necesare pentru îndeplinirea obligațiilor prevăzute de legislația în vigoare, în egală măsură cu alți participanți.</i>” Prevederea dată este necesară pentru asigurarea posibilității îndeplinirii de către notar a obligației de verificare a registrelor de publicitate, impuse prin lege, prin acordarea accesului gratuit la acestea Or, este absurd că statul să oblige notarul să îndeplinească unele condiții suplimentare la întocmirea actelor notariale, fără a prevedea și un mecanism corespunzător de realizare a acestuia, inclusiv sub aspectul caracterului gratuit al accesărilor impuse.</p>	

38	<p>Completarea art. 8 cu alineatul (2-1) care va avea următorul cuprins: „<i>Activitatea de notar se exercită numai de către notarii membri ai Camerei Notariale. În exercitarea activității și în legătură cu aceasta, notarul este protejat de lege.</i>” Acest alineat vine să suplinească art. 43 alin. (2), care stipulează că Camera Notarială îi include pe toți notarii. Camera Notarială are funcția strict determinată de apărare și de protejare al notarilor care sunt membri ai Camerei Notariale, iar lacunele legislative, care lasă loc de interpretare în segmentul ce ține de obligativitatea de a fi membru a organismului profesional, apasă asupra organizării activității notariale. În acest caz aceste lacune necesită a fi excluse atât din aspect legislativ cât și din cel practic.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Ministerul Justiției susține necesitatea intervențiilor în cadrul normativ cu scopul înlăturării lacunelor legislative în condițiile în care propunerile de modificare sunt temeinic argumentate și justificate sau intervenția vine să înlăture discrepanțele și neclaritățile obiectului de reglementare al actului normativ.</p> <p>În situația respectivă nu este elucidat în ce constă lacuna legislativă invocată și nici scopul urmărit de autori prin înaintarea acestei propuneri.</p> <p>Subliniem faptul, că propunerea înaintată este lipsită și de un raționament logic, or, nu calitatea de „membru al Camerei Notariale” este o condiție de exercitarea a activității de notar, ci invers, faptul că o persoană este îndreptățită legal de a exercita activitatea notarială este o condiție obligatorie pentru a fi inclus în cadrul Camerei Notariale.</p>
39	<p>Excluderea literei f) a art.10 alin.(1), or dreptul de asociere în cadrul asociațiilor obștești este unul constituțional și incontestabil, dar nicidecum nu reprezintă o prerogativă a notarilor.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Prin prevederea de la art. 10 alin. (1) lit.1) se are în vedere un drept specific al notarilor de asociere, pe principii benevole, în asociații profesionale, guvernate de normele legislației cu privire la organizațiile necomerciale.</p> <p>Asocierea notarilor în alte asociații obștești nelegate de activitatea profesională se va realiza în baza normelor legale generale din domeniu.</p>
40	<p>De rînd cu modificarea art 24 alin. (1) în ce privește modificarea componenței Comisiei de Licențiere și a prevederilor cu privire la numirea membrilor Comisiei de licențiere, devine necesară și</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Având în vedere competența Ministerului Justiției de eliberare a licenței pentru desfășurarea activității</p>

	<p>modificarea alin. (7) al acestui articol, care va avea următorul conținut: „<i>Secretariatul Comisiei de licențiere va fi asigurat de Camera Notarială. Secretarul Comisiei de licențiere este numit de Președintele Camerei Notariale din rândul angajaților Camerei Notariale.</i>”</p>	<p>notariale, considerăm indispensabil ca secretarul Comisiei de licențiere să fie desemnat de ministru. Astfel, se va asigura ținerea evidenței activității Comisiei, a proceselor-verbale și hotărârilor adoptate de aceasta, precum și a tuturor materialelor ce țin de admiterea la stagiul profesional și în profesie, ceea ce va permite arhivarea și păstrarea acestora la minister.</p>
41	<p>Prevederile articolului 26, alineatul (2) litera d) urmează a fi excluse, or numărul de identificare de stat se atribuie în exclusivitate persoanelor fizice și nu notarilor ca exponenți ai puterii de stat. Concomitent, prevederile lit d) vin în contradicție cu art. 29 alin. (4) lit. d), care prevede că în Registrul de stat al unițărilor de drept evidența notarilor se ține inclusiv, în baza codului fiscal, iar în Registrul de stat al notarilor se înregistrează în baza numărului de înregistrare al notarului în registrul respectiv, iar IDNP-ul nu este indicat ca fiind un atribut de evidență a notarului.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Conform art. 26 alin. (1) din Legea nr. 69/2016, licența pentru desfășurarea activității notariale se eliberează de către ministrul justiției persoanei care a promovat concursul pentru suplinirea locurilor vacante de notar. IDNP este un atribut de identificare a persoanei fizice și urmează a se conține în licență, or conținutul și structura datelor personale pot să se modifice în corespundere cu legislația Republicii Moldova, însă IDNP va rămâne neschimbat. Totodată, în cazul existenței a două sau mai multe persoane (notari) cu același nume și prenume, IDNP va constitui atributul esențial de diferențiere a uneia față de cealaltă.</p> <p>Totodată, nu pot fi reținute alegațiile, potrivit cărora „prevederile lit d) vin în contradicție cu art. 29 alin. (4) lit. d)”, or, potrivit prevederilor Codului fiscal (art.162-163) persoanelor fizice care desfășoară activitate de întreprinzător sau practică activitate profesională licențiată ori autorizată li se atribuie cod fiscal de către subdiviziunea Serviciului Fiscal de Stat în a cărei rază de activitate se află sediul (domiciliul), indicat în documentele de constituire (în buletinul de identitate) sau în documentul prin care se permite practicarea activității, ori se află obiectul impozabil. În context, numărul de înregistrare al notarului în Registrul de stat</p>

	42	<p>Excluderea textului „pînă la împlinirea plafonului de vîrstă prevăzut la art 42 alin. (1) lit. e)” din articolul 28, alineatul (1) este oportună, reieșind din faptul că vîrsta de 65 de ani în cazul notarilor nu poate fi criteriul de încetare a activității, deoarece fiecare persoană în mod diferit își păstrează capacitățile sale intelectuale pentru a exercita profesia de notar. Dimpotrivă, notarul care a atins vîrsta de 65 de ani și posedă un bagaj enorm de cunoștințe și experiență profesională, nu poate fi limitat de a exercita o profesie conexă justiției și de împărtăși cunoștințele sale în calitate de conducător de stagiu. Totodată, notarul poartă răspunde personală pentru erorile comise în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu, în acest caz statul nu este prejudiciat, cum ar fi în cazul altor specialiști.</p>	<p>al notarilor, IDNP și codul fiscal al notarului sunt elemente distincte.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Unul dintre criteriile de încetarea a activității notarului o constituie atingerea plafonului de vîrstă și anume a vîrstei de 65 de ani. Acest plafon de vîrstă limitat este unul general admis în legislația națională pentru alte categorii de profesioniști ai dreptului (judecători, procurori, executori judecătorești) și corespunde practicii europene. Actualmente cadrul normativ instituie cerințe speciale de vîrstă și pentru unele profesii care presupun un grad sporit de pericol în exercitarea, spre ex. colaboratorii Administrației Naționale a Penitenciarelor, ai poliției, ai Centrului Național Anticorupție.</p>
	43	<p>Modificarea art. 38 cu următorul conținut „Articolul 38. Plata pentru asistența notarială</p> <p><i>Plata pentru asistența notarială pentru asistența notarială acordată de notar se achită:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>plata notarială, a cărei mărime este stabilită conform metodologiei, aprobate de Consiliul Camerei Notariale;</i> 2) <i>cotația în Fondul de credibilitate;</i> 3) <i>plata pentru efectuarea înregistrării în registrele electronice notariale, în mărimea aprobată de Camera Notarială, precum și alte plăți aferente acordării asistenței notariale care se transferă prestatorilor acestor servicii, în mărimea aprobată de ultimii.” Este imperativă în vederea sporirii clarității componenței costului actelor și acțiunilor îndeplinite de notar. Novația acestui articol constă în introducerea oportunității de achitare a taxei de stat inclusiv de către solicitantul actului notarial, precum și aprobarea metodologiei de stabilire a mărimii plăților notariale de către Consiliul Camerei Notariale.</i> 	<p>Nu se acceptă.</p> <p>A se vedea opinia expusă la obiecția nr. 3.</p>

44	<p>Problema notarilor în ce privește abordarea discriminatorie din punct de vedere al asigurării sociale, medicale și al impozitării fiscale, poate fi evitată prin modificarea art. 39 alin. (1) cu următorul conținut: „Din plățile pasate de notar pentru activitatea notarială conform art.38 lit.b) se acoperă cheltuielile pentru asigurarea tehnico-materială a activității, locațiune și întreținerea biroului, inclusiv încăperii pentru arhivă, ținerea arhivei activității notariale, remunerarea personalului angajat, cota de contribuție obligatorie a notarului, suma concediului anual, Contribuțiile de asigurări sociale de stat și de asigurări obligatorii de asistență medicală, cheltuielile de asistență medicală privată, cheltuieli de asigurare a răspunderii civile a notarului, cheltuieli de instruire a notarului și a personalului angajat, inclusiv de ridicare în alt mod a nivelului profesional al notarului, alte cheltuieli suportate în legătură cu activitatea profesională a notarului. Suma concediului anual al notarului dedusă în scopuri fiscale se adoptă de Adunarea Generală a Notarilor.”</p> <p>Necesitatea extinderii și precizării în lege a cheltuielilor care sunt suportate de notar reiese din imposibilitatea notarilor de a achita diferite plăți obligatorii care nu pot fi deduse din lipsa cadrului legal, deoarece Codul Fiscal nu le poate prevedea dacă ele nu reies din legile speciale ce țin de activitatea notarială.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Toate cheltuielile noi, care se propun a fi incluse în cadrul art. 39 alin. (1), se încadrează în prevederea legală existentă deja „<i>alte cheltuieli suportate în legătură cu activitatea profesională a notarului</i>”. Această prevedere oferă enumerării din norma respectivă un caracter exemplificativ, nu exhaustiv, și prin urmare, aici pot fi încadrate și alte cheltuieli, cu condiția ca ele să fie suportate în legătură cu activitatea profesională a notarului. În acest sens, remarcăm că unele propuneri aparent nu au o legătură nemijlocită cu activitatea notarilor (cheltuielile de asistență medicală privată) sau sunt prea generice și vor genera situații ambigue (cheltuieli de instruire a notarului și a personalului angajat, inclusiv de ridicare în alt mod a nivelului profesional al notarului). Totodată este necesară și o detaliere suplimentară și mai concretă a argumentelor pentru care nu s-a realizat deducerea cheltuielilor invocate.</p>
45	<p>Modificarea articolului 40 alineatul (2) cu mărirea termenului absenței de la birou despre care notarul urmează să informeze Camera Notarială, de la 3 la 5 zile lucrătoare consecutive, reiese din practica notarilor de a pleca în concediu cu o durată de o săptămână în acest caz, nu este afectată activitatea biroului și drepturile solicitanților de acte notariale.</p> <p>Simultan, art 40 alineatul (5) urmează a fi completat în final cu următorul enunț: „<i>În calculul termenului de absență maximală a notarului</i></p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Propunerea înaintată nu este argumentată, or notarul în condițiile legii beneficiază de concediu anual, iar termenul maximal de absență constituie 50 de zile lucrătoare. Scopul normei respective (de la art. 40 alin. (3)) este de ținere evidența zilelor de absență de la serviciu pentru a nu depăși limita stabilită la art. 40 alin. (5). Mai mult ca atât nu este temeinic justificat cum nu se afectează drepturile solicitanților de acte notariale, dacă notarul efectiv nu activează.</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>Propunerea nu este temeinic justificată.</p>

46	<p>de la birou nu se includ cazurile, stipulate în alin. (1) literele f) - i). "Acesta modificare vine să concretizeze că temeiurile absenței motivate de la birou, prevăzute de art. 40 alin. (1) lit. f)-i) sunt nemijlocit în interes profesional, iar prevederea în baza căreia absența notarului de la birou mi poate depăși în total 50 de zile lucrătoare în decursul unui an calendaristic, se referă la concediul anual de care poate beneficia notarul.</p>	
47	<p>În vederea continuității creării și utilizării sistemelor informative în activitatea Camerei Notariale, se propun și modificarea articolul 58, după alineatul 7) prin introducerea alineatului 8) cu următorul cuprins: "(8) Crearea sistemelor informatice ale Fondului de credibilitate și integrarea lor în Sistemul Informațional Notarial este realizată de Centrul Informațional Notarial."</p>	<p>Precizare. Urmează a fi analizată în contextul instituirii unui nou sistem informațional.</p>
48	<p>Totodată în vederea asigurării concordanței legilor privind asigurarea accesului gratuit al notarilor la registrele de publicitate se impune și modificarea Legii Nr.142 privind din 19.07.2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate, cu modificările ulterioare, după cum urmează:</p> <p>„1. La alineatul 2 din articolul 1, după cuvintele „care dețin sisteme informaționale de stat” se adaugă sintagmă: „organizații profesionale care dețin registrele din domeniul public, persoane fizice, care sunt reprezentanții puterii de stat”.</p> <p>2. La alineatul 1 din articolul 2, după cuvintele „sau altă autoritate administrativă centrală are calitatea de fondator” se adaugă sintagmă: „organizații profesionale care dețin registrele din domeniul public, persoane fizice, care sunt reprezentanții puterii de stat”.</p> <p>3. La articolul 3 la definiție „participant privat” în sintagmă „sau persoană juridică de drept privat, inclusiv notari” - cuvântul „notari” se exclude.</p> <p>4. La articolul 3 la definiție «participant public» după cuvintele „sau deține sisteme informaționale de stat” se adaugă sintagmă: „organizații profesionale care dețin</p>	<p>Precizare. Se va examina oportunitatea modificării în contextul instituirii unui nou sistem informațional.</p>

	<p>registrele din domeniul public, persoane fizice, care sunt reprezentanți puterii de stat".</p> <p>5. La alineatul 2 din articolul 2 în sintagmă „Prezenta lege se aplică de asemenea persoanelor juridice de drept privat, inclusiv notarilor” - cuvântul „notarilor” se exclude.</p> <p>II. Ref.Art. II din proiectul de act normativ de modificare a Legii nr. 246 privind procedura notarială</p> <p>Propunerile de modificare a Legii Nr.246/2018 conținute în proiectul analizat, în mare parte, corespund propunerilor formulate anterior privind corectarea greșelilor de exprimare juridică și redactare a conținutului normelor pentru redarea pe deplin a sensului acestora.</p> <p>Totodată constatăm că modificările propuse de autor abordează unele aspecte minore în raport cu deficiențele așinute în Legea nr.246 ce creează într-adevăr dificultăți în activitatea notarială, și care nu au fost abordate în nici un fel, motiv pentru care opinia consultativă expusă mai jos va viza și aceste momente.</p> <p>Redacția propusă a art. 12 alin. (4) pct. b) de excludere a textului „numărul de identificare de stat al persoanei fizice IDNP” și completarea cu textul „precum și numărul de identificare național în cazul în care există”, o considerăm nepotrivită. Camera Notarială propune următorul cuprins a textului exclus: după textul „(IDNP)” se completează cu textul „după caz”. Redacția dată vine să soluționeze problema cetățenilor străini care nu au atribuite IDNP de către statul Rep. Moldova, dar au numere de identificare atribuite de către statul al cărui cetățean este. IDNP-ul pentru cetățenii străini este atribuit la eliberarea permisului de ședere sau adresarea către organele fiscale. În celelalte cazuri, cetățenii străini au dreptul să se adreseze către notarii din RM având pașaportul național. Indicarea IDNP-ului național are sens doar în cazul în care persoana va îndeplini actele notariale în țara, în care s-</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă.</p>
--	---	---

	<p>a eliberat acest pașaport, deoarece pe teritoriul RM, IDNP-ul este egal cu datele pașaportului străin și nu IDNP-ul național.</p>	
<p>50</p>	<p>La articolul 13, pe lângă corectarea operată, atât în denumirea cât și în conținutul alin.(1) propunem substituirea cuvântului „stabilirea” cu „verificarea”, deoarece stabilirea capacității de exercițiu ține de competența specialiștilor din instituțiile medicale specializate, notarul putând doar să verifice capacitatea de exercițiu a persoanei fizice.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Considerăm că propunerea nu prezintă relevanță practică semnificativă, or, pentru noțiunile de „stabilire” și „verificare” în cadrul legii nu au fost consacrate definiții exprese, care ar deroga de la sensul general avut în vedere în limbajul cotidian și, prin urmare, se va reieși din accepțiunea uzuală dată noțiunilor date. Astfel, reieșind din sensul oferit de dicționarul explicativ al limbii române, prin noțiunea de „verificare” se înțelege o examinare, supunere la control, probare a exactității, iar prin noțiunea de „stabilire” - o determinare, precizare, dovedire, descoperire, fapt ce îndreptățește utilizarea noțiunii de „stabilire” (utilizată de altfel și în cadrul art. 13 din lege, unde se vorbește despre stabilirea capacității de exercițiu și a discernământului).</p>
<p>51</p>	<p>Totodată considerăm absolut necesară completarea art.13 alin.(1) cu propoziția „<i>în lipsa informației în registrul de publicitate respectiv, faptele prevăzute se vor verifica în baza actelor prezentate.</i>”, pentru a oferi o soluție juridică problemei inexistenței Registrului măsurilor de ocrotire, care trebuia creat până pe 02.06.2019 și o pârghie legală notarilor de acțiune în cazul în care lipsesc date privind existența măsurilor de ocrotire. Astfel se va soluționa și neconcordanța care poate exista între actele prezentate de solicitant și datele registrului de publicitate respectiv.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Considerăm că propunerea nu poate fi acceptată din mai multe considerente:</p> <p>În primul rând, modul în care este formulată propunerea de completare este unul prea general și interpretabil, și ar induce ideea că chiar și în cazul creării și funcționării registrului de publicitate respectiv, dar a inexistenței unei informații cu referire la o persoană anumită (care ar putea să nu se reușească a fi publicată încă, dat fiind faptul că pentru procedura dată sunt prevăzute niște termene potrivit Codului civil), notarul va putea stabili capacitatea de exercițiu a unei persoane în baza actelor prezentate, ceea ce nu</p>

	<p>52</p> <p>Insistăm asupra introducerii alineatului 4 propus, deoarece în alin.(1) nu sunt relatate cazurile în care urmează a fi aplicate prevederile privind verificarea capacității de exercițiu de către notar, după cum urmează: După alin.(3), se introduce alineatul (4) cu următorul conținut: „(4) <i>Verificarea capacității de exercițiu și a discernământului se efectuează la autentificarea înscrisului și în alte cazuri, prevăzute de lege.</i>”, pentru a se indica expres cazurile necesare de verificare a capacității de exercițiu de către notar.</p>	<p>corespunde voinței legiuitorului, care a stabilit în cuprinsul art. 96 alin. (1) din Codul civil că „Instituirea măsurii de ocrotire judiciare, condițiile acesteia, (...) devin opozabile terților doar după înregistrarea acestor date în modul prevăzut de Guvern.”. În al doilea rând, trebuie să menționăm că norma de la art. 96 alin. (1) din Codul civil a fost instituită ca o măsură de protecție a terților, care ar putea contracta în necunoștință de cauză cu o persoană în privința căreia a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară (or, nu toate contractele au nevoie de formă autentică pentru valabilitatea lor). În cazul notarilor, până la crearea registrului de publicitate corespunzător, există la îndemână și alte soluții legale de verificare a capacității de exercițiu a persoanei. Astfel, reieșind din faptul că o măsură de ocrotire judiciară se dispune doar prin hotărâre judecătorească, iar hotărârea judecătorească are un caracter obligatoriu pentru toate persoanele, la prezentarea acesteia către notar el va fi obligat să țină cont de ea (fără a mai fi necesar a se prevedea acest fapt expres în art. 13 din lege), or, situația este diferită pentru un terț contractant, care în majoritatea cazurilor, acces la această hotărâre judecătorească nu va avea.</p> <p>Precizare</p> <p>A se vedea opinia ministerului expusă la obiecția nr. 50.</p>
--	--	--

	53	<p>Suplimentar modificării propuse de autor, considerăm necesară și următoarea rectificare la alin (2) a art.16: textul „stabilirea” se substituie cu textul „verificarea”, din aceleași motive expuse la pct.2 a prezentei opinii. (obiecția nr. 50),</p>	<p>Precizare</p> <p>A se vedea opinia ministerului expusă la obiecția nr. 50.</p>
	54	<p>Deși este binevenită modificarea operată în alin.(2) a art. 32, considerăm era necesară și revizuirea alin.(1), fiind propusă concretizarea aspectului de verificare a datelor și prezentarea documentelor justificative, la autentificarea actelor de dispoziție.</p> <p>Alin.(1), se modifică și va avea următorul conținut:</p> <p><u>„La autentificarea actelor de dispoziție, notarul solicită prezentarea actelor de proprietate în original, și după caz, verifică datele din Registrul de stat al populației, Registrul de stat al persoanelor juridice și al întreprinzătorilor individuali, Registrul bunurilor imobile, Registrul garanțiilor reale mobiliare și alte registre de publicitate, ținute în formă electronică. În acest scop, solicitantul actului notarial va prezenta actele de proprietate, extrasul din registrul bunurilor imobile, după caz, și alte acte necesare pentru valabilitatea actului notarial întocmit, care se anexează la actul păstrat în arhiva notarului, în original sau în copii legalizate, după caz.</u></p> <p>În cazul în care originalul documentelor justificative necesare pentru întocmirea actului notarial nu pot fi reținute în arhiva notarului (actul de proprietate în cazul înstrăinării unei cote-părți, actele de proprietate în cazul grevării cu sarcini etc.), notarul va reține copia legalizată a acestuia, pe care o anexează la actul notarial instrumentat. Pe originalul documentului justificativ al dreptului de proprietate asupra bunului, în cazul înstrăinării unei cote-părți, se face mențiunea despre înstrăinare, cu aplicarea semnăturii și sigiliului notarului”.</p> <p>Redacția propusă introduce claritate privind cazurile de accesare a registrelor electronice, exclude problema privind registrul inexistent și reglementează modul de lucru cu actele de proprietate pe suport de hârtie. Bineînțeles că notarii susțin perfecționarea cadrului legal pentru a lucra în</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>mod eficient cu registrele de publicitate electronice, însă pînă la punerea acestora în aplicare, precum și pentru celelalte situații, în care nu există registre de publicitate, urmează să fie introduse norme de conduită clare.</p> <p>Cu referire la articolul 50, în proiectul de modificare a legii se propune abrogarea acestuia. Reiterăm că în toate adresările scrise și întrebările organizate pe marginea implementării art. 50 al Legii nr. 246/2018, Camera Notarială nu a pledat pentru abrogarea normei date, ci pentru identificarea unui mecanism realizabil de executare a înregistrării provizorii în Registrul bunurilor imobile a actelor juridice susceptibile de înregistrare, și anăunarea intrării în vigoare a prevederilor date pînă la crearea condițiilor tehnice necesare. Notarii susțin poziția statului de a dezvolta sisteme informaționale și de asigurare a protecției dreptului de proprietate, fiind propusă aplicarea aceluiași proceduri, care în prezent există în competența executorilor judecătorești (de aplicare a interdicțiilor de înstrăinare de către proprietari în alt mod), însă și cu coraborarea acestora cu prevederile Codului Civil și a Legii cadastrului bunurilor imobile.</p> <p>Astfel Camera Notarială a propus următoarea redacție a art. 50: „Art. 50 <i>Notarea în registrul bunurilor imobile din oficiu</i> <i>(1) Notarea privind autentificarea actului juridic de dispoziție sau eliberarea certificatului notarial susceptibil de înregistrare în Registrul bunurilor imobile se efectuează de către notar prin acces în regim de timp real în registrul bunurilor imobile, în decurs de 24 de ore de la momentul autentificării sau eliberării.</i> <i>(2) Înscrisurile în Registrul bunurilor imobile, precum și actele justificative expediate organului cadastral teritorial sunt confirmate prin semnătura electronică aplicată de notar.</i> <i>(3) Modalitatea de efectuare a înscrisurilor de către notar se aprobă de Agenția Servicii Publice.,</i> <i>(4) Accesul în regim de timp real la registrul bunurilor imobile se acordă notarilor de către Agenția Servicii Publice în condițiile legislației în vigoare cu privire la schimbul de date și interoperabilitate.</i> <i>(4) Notarea în registrul bunurilor imobile se va efectua doar dacă bunurile și drepturile care fac obiectul actului juridic de dispoziție sau certificatului notarial au fost supuse înregistrării de stat.</i></p>	<p>Nu acceptă.</p> <p>Remarcăm, că în perioada 13-15 ianuarie au fost convocate mai multe ședințe cu reprezentanții Camerei Notariale, Agenției Servicii Publice, Agenției de Guvernare Electronică și a Cămarilor de Stat, având ca subiect imposibilitatea implementării prevederilor art. 50 din Legea 246/2018, în rezultatul cărora s-a decis modificarea cadrului normativ relevant.</p> <p>Implementarea prevederilor actuale ale art. 50 din Legea 246/2018 nu sunt posibile din următoarele motive:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prevederile Codului civil, reglementează expres felurile înregistrărilor în registrele de publicitate, astfel, conform art. 421, în registru se fac înregistrări, înregistrări provizorii și notări. Înregistrarea și înregistrarea provizorie au ca obiect drepturile supuse înregistrării, iar notarea se referă la alte drepturi, acte, fapte sau raporturi juridice în legătură cu drepturile înregistrate cuprinse în registru. Înregistrarea provizorie și notarea se fac numai în cazurile expres prevăzute de lege. - Imposibilitatea tehnică a registrului bunurilor imobile, de efectuare în regim de timp real a înregistrării, înregistrării provizorii și a notării drepturilor, de către notari. <p>În contextul dat, amintim că intervalul corespunzător de timp dintre publicare și intrare în vigoare a normei, a fost acordat de legiuitor pentru crearea condițiilor</p>
--	---	--

	<p>(5) Prin declarația scrisă părțile actului juridic de dispoziție sau titularii certificatului notarial pot elibera notarul de obligația de efectuare a notării.</p> <p>(7) Notarea se anulează de către notar sau de drept la momentul înregistrării sau înregistrării provizorii în baza actului juridic de dispoziție sau a certificatului notarial notat și se radiază din registrul bunurilor imobile.</p>	<p>tehnice necesare de aplicare a acesteia, ceea ce nu a fost realizat de organul de autoadministrare profesional, având în vedere atribuțiile de creare a condițiilor pentru activitatea profesională a notarilor și cele de colaborare cu autoritățile publice abilitate să stabilească și să implementeze eficient politicile și cadrul de reglementare a activității notariale (art. 45 lit. a) și e) din <i>Legea nr. 69/2016</i>; precum și prevederile similare din Statutul Camerei Notariale).</p> <p>În context, până nu se vor crea condiții tehnice (care necesită parcurgerea mai multor etape legale), nici redacția actuală a normei respective (art. 50 alin. (1)), nici cea propusă, nu vor soluționa problema existență și nu vor putea fi implementate în scopul pentru care au fost elaborate de legiuitor.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Având în vedere că a fost demarată procedura de instituire a Registrului electronic a bunurilor imobile, care va include un capitol separat „E-Tranzacția” ce constituie un sistem informațional, care va implementa ghișeul unic, propunerea de completare a legii urmează a fi efectuată concomitent cu adoptarea prevederilor normative de implementare a acestui registru.</p>
56	<p><i>După articolul 50 se introduce un articol 50¹. cu următorul cuprins:</i></p> <p>Art.50¹ Înregistrarea și înregistrarea provizorie în Registrul bunurilor imobile de către notar din oficiu.</p> <p>(1) Notarul care a autentificat actul juridic sau a eliberat un certificat notarial referitor la un drept susceptibil de înregistrare, va întreprinde acțiunile necesare pentru înregistrarea sau înregistrarea provizorie a dreptului în registrul bunurilor imobile.</p> <p>(2) Înregistrarea și înregistrarea provizorie în registrul bunurilor imobile se va efectua doar dacă au ca obiect drepturile supuse înregistrării, iar notarea se referă la alte drepturi, acte, fapte sau raporturi juridice în legătură cu drepturile înregistrate cuprinse în registru.</p> <p>(3) Modalitatea de efectuare a înregistrării, înregistrării provizorii și notării de către notar se aprobă de Ministerul Justiției după consultarea Agenției Servicii Publice și a Camerei Notariale.</p> <p>(4) Accesul în regim de timp real la registrul bunurilor imobile se acordă notarilor gratuit prin platforma de interoperabilitate sau de către Agenția Servicii Publice în baza acordului încheiat în acest scop.</p> <p>Dorința notarilor de a susține statul în dezvoltarea tehnologiilor informaționale și de creare a ghișeului unic pentru cetățeni pentru cazuri de</p>	

	<p>57</p> <p>Încheiere a actelor juridice cu bunuri imobile se manifestă și prin aceste modificări.</p> <p>Firește este nevoie de mai mult timp pentru aplicarea acestora, fapt care a impus introducerea unui termen special punere în aplicare a acestui articol.</p> <p>Ca urmare, s-a propus și unele aspecte de dispoziții tranzitorii:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. 50, care va intra în vigoare în termen de 6 luni de la data adoptării prezentei legi precum și a art.50¹, care va intra în vigoare la momentul implementării registrului bunurilor imobile în format electronic, dar nu mai târziu de 1 martie 2022.</i> 2. <i>Ministerul Justiției, în termen de 6 luni de la adoptarea prezentei legi, va elabora și va aproba actele necesare pentru punerea în aplicare a prezentei legi.</i> 3. <i>Gvernul, în termen de 6 luni:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>va prezenta Parlamentului propuneri privind punerea în concordanță a legislației în vigoare cu prezenta lege;</i> 2) <i>va pune actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;</i> 3) <i>va adopta actele normative necesare pentru executarea prezentei legi"</i> <p>Demarând procesul de modificare și perfecționare a Legii nr.246 privind procedura notarială, considerăm că acesta urma să se refere și la revizuirea unor aspecte mai importante ale procedurii notariale ce creează dificultăți în activitatea notarială, și urmau a fi modificate pe această cale, după cum urmează:</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Reiterăm că pentru prevederile art. 50 din legea nominalizată nu a fost stabilit un alt termen de intrare în vigoare, diferit decât cel al întregii Legi privind procedura notarială, iar norma juridică intrată în vigoare nu mai poate înceta să producă efecte juridice prin modificarea altei norme care stabilește momentul intrării în vigoare a primei, or această situație nu se încadrează în cazurile expres și limitativ enumerate la art.74 din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, care stabilește încetarea acțiunii unui act normativ sau a unei norme juridice.</p>
<p>58</p>	<p>1. Excluderea din art.5 alin.(4) a sintagmei „...inclusiv concluziile privind constatățile și circumstanțele stabilite de notar personal..”, pentru a înlăura interpretărilor diferite privind noțiunea de act notarial și gir notarial.</p> <p>Datorită sintagmei date urmată de sancțiunea de nulitate, ar rezulta că lipsa „concluziilor și circumstanțelor stabilite de notar personal” se creează o confuzie cu privire la conținutul girului notarial și locul constatăților și concluziilor notarului în raport cu acesta. Regăsirea concluziilor notarului în actul notarial, care de fapt, se suprapun și formează conținutul girului</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>notarului este absurdă și lasă loc de interpretări pentru o posibilă anulare a actului notarial pe motiv de lipsă anume a concluziilor, iar pentru claritatea legii, a asigurării unei practici notariale uniforme, se propune modificarea alin.(4) art.5 după cum urmează: „<i>Actul notarial, pe lângă textul care expune conținutul actului juridic, include obligatoriu și girul notarial, fără de care actul notarial este nul</i>”. Or, din redacția actuală a art.5 alin.(4) nu rezultă cert că concluziile și constatățile notarului formează de fapt girul notarial, neclaritate legală ce poate fi interpretată în defăvoarea notarului.</p>	<p>Nu acceptă.</p> <p>Propunerea înaintată nu poate fi acceptată, or aceasta oferă o încadrare îngustă a cazurilor de eliberare de către notar a certificatului, pe când redacția actuală oferă o claritate sporită normei și vine să enumere toate procedurile notariale, pentru care notarul eliberează certificatul respectiv.</p>
59	<p>Incident, art.5 este necesară și redactarea alineatului (5): „<i>în procedura de certificare, notarul eliberează certificatul respectiv, prevăzut de prezenta lege</i>”, deoarece redacția actuală nu include tot spectrul de certificate eliberate de notar, iar pentru a evita aglomerarea normei legale, propunem formula generală de acoperire a tuturor tipurilor de certificări întocmite de notar.</p>	<p>Nu acceptă.</p> <p>Propunerea nu este argumentată. Mai mult, nu a fost evocată necorespunderea existentă între conceptul noțiunii de gir notarial, certificat notarial și act notarial, precum și a neconcordanței dintre art. 5 și aceste două alineate.</p>
60	<p>În continuarea modificării sus enunțate, se propune și modificarea art. 24 prin renunțarea la stabilirea conținutului girului notarial de notar în funcție de actul notarial întocmit și faptele constatate, și revenirea la girul notarial în forma stabilită și aprobată de Ministerul Justiției, pentru a evita necorespunderea existentă între conceptul noțiunii de gir notarial, certificat notarial și act notarial, precum și a neconcordanței dintre art. 5 și aceste două alineate.</p> <p>Respectiv, se propune excluderea alin.(1) și alin.(2) a art.24, și expunerea alin.(1) cu următorul conținut: „(1) <i>Conținutul girului actului notarial se elaborează și se aprobă de Ministerul Justiției în funcție de actul notarial și faptele constatate.</i>”</p>	<p>Nu acceptă.</p>
	<p>La articolul 6 alin.(2) s-a propus excluderea sintagmei „și în mod justificat”, deoarece presupune birocratizarea procedurii de întocmire</p>	

61	<p>a actelor notariale în afara sediului biroului notarului, fiind necesară prezentarea actelor confirmative de către cetățenii cu dizabilități. La fel a fost concretizată redacția articolului, pentru dar că actul notarial poate fi întocmit în afara sediului notarului doar în limitele teritoriului de activitate.</p> <p>Alin.(2) se modifică și va avea următoarea redacție: <i>"Cu titlu de excepție, atunci când o cer circumstanțele cazului, iar actele notariale nu pot fi întocmite altfel, la cererea persoanelor, actul notarial poate fi întocmit în afara orelor lucrătoare și/său programului de lucru, iar în limitele teritoriului de activitate și în afara sediului notarului."</i></p>	<p>Alineatul (2) al articolului constituie o derogare de la alineatul (1), care constituie regula generală, potrivit căreia actele notariale se întocmesc în biroul notarului, în timpul zilelor lucrătoare și programului de lucru afișat în incinta sediului biroului și orice excepție urmează a fi făcută motivat și în mod justificat.</p>
62	<p>art. 10 alin.(2) față de termenul de întocmire a încheierii de amânare, suspendare sau refuz s-a propus după textul „în termen de 10 zile” completarea cu textul „lucrătoare”, pentru a oferi timp notarului pentru pregătirea încheierii date ce necesită studierea minuțioasă a legislației și o argumentarea corespunzătoare, mai ales că încheierile date, de regulă, sunt contestate în instanța de judecată.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Nu se acceptă. A se vedea opinia ministerului expusă la obiecția nr. 6.</p>
63	<p>la art.18 alin.(2), completarea, după textul „să furnizeze”, cu textul <i>"cu titlu gratuit"</i> pentru a asigura îndeplinirea obligației notarului de a verifica registrele de publicitate fără suportarea unor cheltuieli suplimentare, care în esență cad în sarcina solicitanților actelor notariale. Deoarece notarul este exponent al puterii de stat și actul notarial este de autoritate publică, iar Camera Notarială, care după natura sa, este o entitate de drept public, statul urmează să asigure furnizarea gratuită a informațiilor necesar a fi verificate de către notar la îndeplinirea actelor și procedurilor notariale, asigurând un mecanism de realizare a obligației date prevăzute de lege.</p>	<p>Nu se acceptă. Conform art. 20 alin. (2) din Legea nr. 246/2018 „...Consimțământul părților se exteriorizează prin declarație și se confirmă prin semnătură”. Normă</p>
64	<p>la art. 20 alin. (2) după cuvântul „declarație”, se completează cu textul „verbală” cu referire la declarația de exteriorizare a consimțământului părților după citirea actului notarial, fiind concretizat modul de îndeplinire a</p>	

	<p>acestea, și anume în formă verbală, pentru a evita o interpretare ambiguă a prevederilor acestei norme.</p>	<p>precizează destul de clar că consimțământul se exteriorizează. Potrivit dicționarului explicativ al limbii române, sensul cuvântului „a exterioriza” este a comunica, a exprima prin cuvinte. În context, la elaborarea normei urmează a se evita utilizarea tautologiilor juridice.</p>
65	<p>Capitolul III în titlu, textul „<i>actelor juridice</i>” se substituie cu textul „<i>înscrișului</i>”, se propune redenumirea acestuia pentru a asigura corespunderea cu prevederile art. 11 din Legea 246/2018, precum și cu conținutul capitolului, deoarece în competența notarului intră autentificarea înscrisurilor, și nu a actelor juridice.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Reamintim că noțiunea de „act juridic” are, atât la nivel doctrinar, dar și în practică și chiar în legislație (indiferent de domeniu), două accepțiuni:</p> <ul style="list-style-type: none"> – un prim sens este cel de manifestare de voință exprimată cu scopul de a produce efecte juridice, respectiv de a naște, modifica ori stinge un raport juridic civil concret – <i>negotium juris</i>, cum stabilește și art. 308 din Codul civil; – un al doilea sens este cel de înscris constatator al unei manifestări de voință, adică un suport material – <i>instrumentum probationis</i> sau <i>instrumentum</i>. Așa cum reiese din această accepțiune, în acest sens, noțiunea de act juridic se suprapune cu noțiunea de înscris, utilizată și în art. 11.
66	<p>la art. 31 alin.(5) sintagma „<i>actelor notariale</i>” se substituie cu textul „<i>contractelor</i>”, deoarece obiectul autentificării notariale este înscrisul sau actul juridic, dar nu actul notarial. Dat fiind faptul că acest articol se referă doar la procedura de autentificare a contractelor, s-a propus substituirea în cauză, care va oferi mai mare claritate și o corectitudine a noțiunilor juridice utilizate.</p>	<p>Se acceptă.</p>
67	<p>la articolul 46 alin.(2), al doilea enunț va avea următorul cuprins „Copia de pe documentul întocmit doar de cetățean se legalizează numai în cazul în care semnătura de pe document este legalizată notarial, cu excepție prevăzute de</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Conform art. 46 alin. (2) enunțul 2 „Copia de pe documentul prezentat de cetățean se legalizează numai</p>

	<p>lege". Redacția actuală presupune o neclaritate privind situațiile posibile în practică notarială și reduce claritatea care a existat anterior. În lipsa acestei precizări, rezultă că dacă pe un document există cel puțin o, semnătură a persoanei fizice, legalizarea copiei va deveni imposibilă, ceea ce limitează neîntemeiat numărul cazurilor, în care notarul nu poate verifica actul prezentat. Concomitent, se face posibilă aplicarea excepțiilor prevăzute de lege (de ex., în cazul testamentului olograf).</p>	<p><i>în cazul în care semnătura de pe document este legalizată notarial."</i></p> <p>Diferența dintre redacția actuală a normei și cea propusă constă doar în substituirea cuvântului „prezentat” cu „întocmit”, or ideea de bază și sensul normei este ca <i>semnătura de pe document să fie legalizată notarial</i>, or odată prezentat notarul se prezumă că documentul este deja întocmit. În acest sens, nu este expusă în ce constă neclaritatea normei.</p> <p>Mai mult ca atât, în cazul testamentului olograf, testatorul îl prezintă personal notarului într-un plic sigilat, astfel încât să nu poată fi deschis decât prin distrugerea plicului, nefiind necesară legalizarea vreunei copii a acestuia.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Suntem de acord cu poziția expusă de autori, potrivit căreia aprecierea probelor într-un proces ține de competența instanței de judecată, într-un viitor proces civil, pentru procedura specială, sau în arbitraj. Cazurile de alin. (10) art. 66 stabilesc refuzul de către notar a solicitării de asigurare a probelor, iar excluderea unora dintre acestea nu ar limita nici într-un fel competența notarului, ba mai mult, ar impune notarul să efectueze asigurarea probelor chiar și când faptele care sunt prezentate de persoana audiată în calitate de martor nu sunt cunoscute de ea, personal, direct sau indirect sau în cazul în care persoana audiată în calitate de martor nu cunoaște sau nu dorește să indice sursa informației sale, în acest sens notarul neavând temei legal de a refuza îndeplinirea acțiunii notariale.</p>
68	<p>la articolul 66, alin. (10), se propune abrogarea literelor e) și f), pentru a exclude cazurile în care notarul nu asigură proba, deoarece aprecierea probelor ține de competența instanței de judecată și nu a notarului, iar limitarea competenței notarului va crea probleme în activitatea instanței de judecată.</p>	

69	<p>la articolul 71 alin.(4) se completează în final cu al doilea enunț cu următorul text: <i>"Procedura de notificare nu este obligatorie, dacă notarul cunoaște cu certitudine opțiunea succesorală a moștenitorului respectiv."</i> Procedura de notificare este o procedură separată, ce presupune cheltuieli suplimentare din partea moștenitorului care a apelat primul la notat. În măsura în care moștenitorul este de acord cu opțiunea prezumată a altor moștenitori, ce va fi confirmată ulterior, în speranța unor economisiri, nu există o justificare pentru impunerea unor costuri suplimentare, mai ales că ar trebui de oferit o alternativă moștenitorului.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Procedura de notificare a fost inclusă în scopul protejării tuturor succesorilor, indiferent de faptul depunerii de către aceștea a cererii de acceptare a succesiunii sau nu, ori cunoașterii despre faptul deschiderii procedurii succesorale.</p> <p>Prin propunerea înaintată nu a fost specificat faptul cum notarul va dovedi (într-un ulterior litigiu între moștenitori) despre cunoașterea cu certitudine a opțiunii succesorale a unuia dintre moștenitori, or, probabilitatea anulării certificatului de moștenitor emis în asemenea procedură succesorala este destul de mare.</p>
70	<p>la art.71 alin.(5) după textul "succesorale" se completează cu textul <i>"prevăzută în alin. (3) literele a)-d) și f)".</i> Conținutul notificării spre publicare în Monitorul Oficial, pentru cazul în care nu este cunoscut domiciliul persoanelor interesate ce ar corespunde cerințelor art.71 alin. (3) ar presupune costuri de aproximativ 1000 lei și mai mult fiind unul voluminos, iar excluderea trimiterii date va fi în favoarea moștenitorilor din punct de vedere financiar & notarului, prin oferirea unei clarități în privința anunțului.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Considerăm necesar ca informația despre deschiderea procedurii succesorale, aflată de persoana interesată din Monitorul Oficial sau din alt ziar național, urmează să conțină și date despre consecințele în cazul în care nu se va adresa la notat și temeiul în acest sens, or cheltuielile pentru notificare și publicare le suportă persoanele respective, în cazul existenței acestora.</p>
71	<p>la articolul 79 la alin.(2), enunțul doi se exclude, iar literele a), b), c) se abrogă - cazurile de aplicare de către notat din oficiu a măsurilor de custodie, deoarece aceste prevederi nu sunt în concordanță cu normele Codului civil și creează dificultăți în exercitarea atribuțiilor notarului. Concomitent, aceste prevederi fac procedura succesorala cu participarea minorilor mai costisitoare, datorită obligației notarului de a efectua inventarierea masei succesorale și aplicarea măsurilor de custodie.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Propunerea nu este suficient argumentată, or nu este expusă neconcordanța cu normele Codului civil.</p>
72	<p>la articolul 82, alin.(2), se completează cu enunțul doi cu următorul text <i>"Faptele necesare pentru justificarea cererii privind eliberarea certificatului de moștenitor se consideră constatate de notat și în cazul în care datele din</i></p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Acceptarea propunerii respective ar putea crea eventuale abuzuri din partea notarilor la eliberarea</p>

		<p>registrele de publicitate nu conțin date suficiente pentru identificarea moștenitorului”. Propunerea dată vine în contextul în care în prezent nu există o claritate în acțiunile notarului, privind cazurile în care acesta lucrează cu datele din registrele de publicitate! Situația devine mai gravă atunci când datele registrului de publicitate nu sunt facultative, ci obligatorii. Drept urmare, în aceste situații (cazul procedurii succesorale) insuficiența datelor registrului de publicitate poate duce la răspunderea materială a notarului (datorită obligației de investigație, prevăzute în Codul civil) sau tergiversarea procedurii succesorale (până la expirarea termenului de prescripție - 10 ani). Introducerea acestei norme va exclude cazul răspunderii patrimoniale a notarului.</p> <p>În concluzie, menționăm că modificările Legii nr.69/2016 și a Legii nr.246/2018 propuse în proiectul de lege prenotat, cu unele excepții, sunt oportune, doar că reprezintă o revizuire superficială și neesențială a conținutului acestora, fiind necesară și introducerea unor modificări chiar și mai importante. Pe parcursul implementării legilor date au fost sesizate mai multe deficiențe, neconcordanțe și lacune legislative, care urmează a fi ajustate și clarificate pentru ca cadrul normativ ce reglementează activitatea notarilor să corespundă principiilor de predictibilitate, coerență și consecutivitate.</p> <p>Fiind inițiat procesul de revizuire integrală a 2 acte normative de bază privind organizarea activității notarilor și procedura notarială, ar fi oportună o analiză minuțioasă și înălțurarea tuturor neajunsurilor existente, fără a se limita doar la unele adăugiri sau rectificări de articole. Mai mult ca atât, recurgând la crearea unui organ de autoadministrare a notarilor, corect ar fi și atribuirea unui cadru legal propice funcționării depline a acestuia, ceea ce ar fi în folosul tuturor actorilor implicați.</p>	<p>certificatului de moștenitor, rezumându-se strict la informația din registrele de publicitate, or potrivit art. 2547 din Codul civil, în scopul verificării informațiilor comunicate de solicitant, notarul care desfășoară procedura succesoră este obligat, din oficiu, să desfășoare investigațiile corespunzătoare și să administreze probele pe care le consideră necesare. În acest sens, propunerile înaintate contravin normelor Codului civil, prin urmare urmează a fi respinse.</p>
<p>Agencia de Guvernare Electronica</p>	<p>73</p>	<p>La art. I. (amendamente la Legea nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor): la pct.1, de exclus cuvintele „alineatul (1)”, deoarece constatăm că, în redacția în vigoare, art.11 din Legea nr.</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>74</p> <p>69/2016 este format din un sigur alineat, care nu este numerotat.</p> <p>La art. II. (amendamente la Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială):</p> <p>la pct.9, obiectăm în privința abrogării alineatului (1) al articolului 50 din Legea nr. 246/2018 și propunem ca acest amendament să fie examinată suplimentar sub aspectul oportunității.</p> <p>Argumentele autorului în favoarea acestei intervenții, expuse în nota informativă la proiect, sunt greu de combătut, dat fiind că reprezintă poziția unui organ central de specialitate al administrației publice responsabil de elaborarea actelor normative în domeniul reglementării activității notariilor și a procedurii notariale. Totodată, considerăm că propunerea de renunțare la procedura de efectuare de către notari a înregistrării electronice provizorii a actului juridic sau a certificatului notarial în Registrul bunurilor imobile, este centrată exclusiv pe interesele comunității de notari și, poate chiar, confortul propriu al notariilor. Însă, amendamentul respectiv neglijează, în opinia noastră, drepturile și interesele legale ale cetățenilor, care solicită prestarea serviciului notarial respectiv, și nu țin cont de beneficiile ce le sunt oferite prin excluderea necesității de a se deplasa și de a se prezenta fizic, odată în plus, la organele cadastrale teritoriale pentru a efectua înregistrarea în Registrul bunurilor imobile a unui act juridic autentificat notarial sau a certificatului notarial eliberat.</p> <p>În acest context, propunem de expus articolul 50 în redacție nouă integral, prin comasarea alineatului (1) și (2), și de a-l expune în următoarea redacție:</p> <p>„Articolul 50. Înregistrarea de către notar a drepturilor în registrul bunurilor imobile</p> <p>La cererea dobânditorului, notarul care a autentificat actul juridic, contractul sau a eliberat certificatul notarial referitor la un drept susceptibil de înregistrare în Registrul bunurilor imobile:</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>A se vedea opinia ministerului expusă la obiecția nr. 55.</p>
--	---	---

		<p>a) imediat după autentificarea actului juridic, contractului sau după eliberarea certificatului notarial, până la îndeplinirea altor proceduri notariale, dar nu mai târziu de sfârșitul zilei sale de muncă, conform programului de lucru, efectuează, prin aplicarea semnăturii electronice, înregistrarea provizorie a actului juridic, contractului sau certificatului notarial în Registrul bunurilor imobile. Înregistrarea provizorie în registrul bunurilor imobile se efectuează doar dacă bunurile și drepturile asupra acestora, care fac obiectul actului de dispoziție sau certificatului notarial, au fost supuse înregistrării de stat.</p> <p>b) întreprinde alte acțiuni necesare pentru înregistrarea dreptului în Registrul bunurilor imobile.”</p> <p>De altfel, propunerea respectivă este susținută și de amendamentele propuse la Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543/1998 (<i>inițiativă legislativă nr. 78 din 26.02.2020</i>), avizată recent de către autoritățile/instituțiile interesate, la indicația Cancelariei de Stat nr. 31-06-1800 din 27.02.2020 – Ministerul Justiției fiind desemnat ca și autoritate responsabilă de prezentarea proiectului Avizului generalizat spre examinare Guvernului.</p> <p>În situația în care se constată, la moment, anumite probleme tehnologice și lipsa condițiilor tehnice de accesare activă de către toți notarii a Registrului bunurilor imobile pentru a efectua aceste înregistrări, propunem, concomitent, de a completa proiectul de lege cu o normă care să prevadă amânarea aplicării noului articol 50 din Legea nr.246/2018, pe un termen rezonabil, care se propune de a fi stabilit de Ministerul Justiției de comun acord cu Camera Notarială și Agenția Servicii Publice.</p>	<p>Nu se acceptă. A se vedea opinia ministerului expusă la obiecția nr. 57.</p>
Agencia Servicii Publice		Lipsa propunerilor și/sau obicșurilor	

Obiecțiile și propunerile

prezentate în conformitate cu prevederile pct. 201

din Regulamentul Guvernului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018

(data avizare – 01.10.2020) – II AVIZARE

Organele care au înaintat propuneri/ obiecții	Nr. de ord.	Conținutul obiecției sau propunerii	Opinia Ministerului Justiției
Agencia de Guvernare Electronică	1.	<p>Reiterăm obiecția formulată la avizarea versiunii inițiale a proiectului și insistăm asupra excluderii la art. II a normei de abrogare a alineatului (1) al articolului 50 din Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială.</p> <p>Drept argumente suplimentare menționăm că, prin Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare și a Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării proiectului „Modernizarea serviciilor guvernamentale”, ratificate prin Legea nr. 25/2018, Republica Moldova s-a angajat în procesul de reinginerie și digitizare a serviciilor publice. Astfel, prin reinginerie și digitizare se urmărește:</p> <p><i>automatizarea proceselor</i> - utilizarea mijloacelor tehnice pentru a exclude intervenția forței de muncă umane în activitățile desfășurate ca parte a businessproceselor. Automatizarea poate fi atât completă (participarea umană este exclusă), cât și parțială (o parte a activității este desfășurată de către o persoană, iar altă parte a activității se realizează de către sistemele informaționale);</p> <p><i>optimizarea proceselor de lucru</i> - introducerea unor schimbări în businessprocese care sunt concepute pentru al</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Ministerul a examinat afirmațiile Agenției de Guvernare Electronică privind pretinsa încălcare, prin prevederile proiectului, a angajamentelor de reinginerie și digitizare a serviciilor publice ce ar reieși din <i>Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare și a Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării proiectului „Modernizarea serviciilor guvernamentale”</i>, ratificate prin <i>Legea nr. 25/2018</i>, și comunică următoarele la subiectul dat.</p> <p>Din analiza prevederilor acordurilor respective deducem principala obligație a beneficiarului (statul Republica Moldova) de a-și declara și menține angajamentul față de obiectivele Proiectului respectiv (în acest sens, Beneficiarul determinând Centrul de Guvernare Electronică să implementeze Proiectul, în coordonare cu Cancelaria de Stat, în conformitate integrală cu prevederile corespunzătoare din Condițiile generale ale Băncii/Asociației).</p> <p>Părțile componente ale proiectului ce urmează a fi realizate sunt:</p>

<p>îmbunătăți din punct de vedere al unui set de indicatori de performanță stabiliți;</p> <p><i>centrarea pe beneficiarii serviciilor publice</i> - o abordare care pune necesitățile oamenilor în miezul fiecărei decizii, de la formularea și elaborarea strategiei, până la punerea în aplicare, care să rezulte într-o experiență de livrare a serviciilor publice rapidă și confortabilă. Acest principiu este deja implementat în mare parte în legislația care reglementează activitatea de afaceri prin mecanisme precum livrarea implicită a serviciilor (fără o solicitare prealabilă), aprobare tacită, etc.;</p> <p><i>solicitarea datelor o singură dată</i> - acest principiu asigură că beneficiarii de servicii publice vor prezenta doar o singură dată informațiile necesare prestării serviciilor publice, urmând ca autoritățile publice să captureze această informație în cel mai bun mod și să facă schimb de informații pe interior între toate instituțiile statului. Oamenii și agenții economici nu trebuie să ofere aceleași informații repetat pentru accesarea serviciilor publice. Principiul „o singură dată” îmbunătățește experiența generală în ceea ce privește beneficierea de servicii publice și face prestarea serviciului rapidă și eficientă;</p> <p><i>utilizarea soluțiilor tehnologiei informației și comunicațiilor în prestarea serviciilor publice</i> - serviciile electronice au transformat din temelie modalitatea de interacțiune a autorităților cu beneficiarii, de la guvernare și implementare a politicilor până la solicitarea și prestarea propriu-zisă a serviciilor. Multe țări printre care și Olanda, Marea Britanie, Noua Zeelandă, Letonia, Estonia, ș.a.. utilizează e-serviciile pentru a răspunde mai bine necesităților crescânde ale propriilor cetățeni. Tranziția la prestarea serviciilor publice prin intermediul canalelor electronice trebuie aplicată de către instituțiile guvernamentale, pentru a beneficia de o mai mare eficiență a proceselor de lucru și pentru a spori accesul beneficiarilor la informații și servicii.</p> <p>În aceeași ordine de idei, remarcăm că intențiile statului de reformare a serviciilor publice prin includerea tehnologiilor informaționale rezidă și din alte acte normative, cum ar fi:</p>	<p>1. <i>Rețehnologizarea procesului de afaceri</i> (Replanificarea unui număr de cel puțin douăzeci și unu de servicii administrative centrale oferite cetățenilor și mediului de afaceri de guvernul Împrumutatului);</p> <p>2. <i>Managementul și coordonarea reformei</i> (Elaborarea capacității pentru managementul reformei, elaborarea unui mecanism de coordonare și suport pentru managementul schimbării);</p> <p>3. <i>Expansiunea punctelor de acces pentru serviciile electronice oferite de autoritățile centrale ale guvernului</i> (Facilitarea accesului la serviciile administrative guvernamentale la nivel local prin crearea ghișeelelor CUPS pe teritoriul Împrumutatului, precum și suport pentru crearea capacității în vederea promovării serviciilor de facilitare centrate pe cetățean la CUPS)</p> <p>4. <i>Feedback-ul și implicarea cetățenilor</i> (Integrarea abordărilor centrate pe cetățean și implicarea social incluzivă a cetățenilor în cadrul Proiectului).</p> <p>Privite prin prisma pașilor necesari de parcurs la implementarea acestora, nu identificăm cum prevederea din proiect referitoare la abrogarea alin. (1) de la art. 50 din Legea nr. 246/2018 ar putea afecta obligațiile asumate de către stat prin semnarea acordurilor respective, iar autorul avizului nu vine cu explicații și argumente concrete (exemple de prevederi din acorduri, care ar fi încălcate) în acest sens.</p> <p>În plus, atragem atenția asupra faptului că Obiectivul Proiectului este îmbunătățirea accesului, a eficienței și calității prestării serviciilor administrative guvernamentale selectate ale Beneficiarului. Nu considerăm că serviciile prestate de notari, regimul juridic al cărora este reglementat de lege (Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială), se încadrează în categoria serviciilor administrative guvernamentale, care ar intra sub incidența acordurilor respective. Mai mult ca atât, autorul avizului nu a făcut dovada (prin</p>
--	--

<p>Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, Legea nr. 71/2007 cu privire la registre, Legea nr. 142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate, Hotărârea Guvernului nr. 760/2010 cu privire la Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică”, Hotărârea Guvernului nr. 709/2011 cu privire la unele măsuri în domeniul e-Transformare a guvernării, Hotărârea Guvernului nr. 716/2015 cu privire la Consiliul național pentru reforma administrației publice, Hotărârea Guvernului nr. 222/2011 cu privire la crearea Consiliului coordonatorilor pentru e-Transformare, Hotărârea Guvernului nr. 562/2006 cu privire la crearea sistemelor și resurselor informaționale automatizate de stat, Hotărârea Guvernului nr. 414/2018 cu privire la măsurile de consolidare a centrelor de date în sectorul public și de raționalizare a administrării sistemelor informaționale de stat etc.</p> <p>Prin prisma celor menționate, considerăm că intervenția respectivă în articolul 50 din Legea nr. 246/2018 contravine angajamentelor de reinginerie și digitizare a serviciilor publice și ignoră cadrul normativ de susținere a procesului de e-Transformare a guvernării, păstrând status quo-ul actual în care cetățenii ce beneficiază de anumite servicii notariale sunt nevoiți să suporte cheltuieli financiare și de timp suplimentare pentru a se prezenta la o autoritate publică care să ia cunoștință cu actul încheiat și autentificat notarial.</p> <p>Totodată, considerăm că sunt defectuoase argumentele autorului din nota informativă și sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect precum că abrogarea noimei respective este condiționată prin „imposibilitatea aplicării acestuia în prezenta redacție din motivul necorelării cu prevederile Codului civil”. Astfel, respectându-se principiile activității de legiferare, această neconcordanță ar putea fi soluționată prin completarea proiectului cu amendamente de rigoare la Codul civil, dar nu la modificarea legii speciale - Legea privind procedura notarială.</p>	<p>referirea la vreun act oficial public) că serviciile notariale s-ar încadra în lista acelor servicii ale Beneficiarului, care potrivit prevederilor acordului urmează a fi selectate (nu mai puțin de douăzeci și unu de servicii administrative centrale). Or, în contextul în care serviciile notariale ar fi fost selectate pentru re tehnologizare, în privința lor urmau să fie efectuate acțiunile obligatorii prevăzute de acord (inventarierea serviciilor; realizarea unei analize exhaustive, inclusiv a pașilor juridici, tehnici, administrativi și procedurali necesari de parcurs; pregătirea descrierii proceselor „to be”, a cerințelor și planului de lucru pentru re tehnologizarea serviciilor etc.), circumstanță despre care autorul avizului nu menționează nimic.</p> <p>În circumstanțele date, considerăm că afirmațiile privind o contravenire a prevederilor din proiect față de angajamentele internaționale ale statului sunt declarative, fără un suport juridic și faptic elocvent.</p> <p>Remarcăm că Ministerul Justiției prin intervenția dată nu dorește să eludeze angajamente asumate la nivel de stat sau anumite politici adoptate la nivel guvernamental, ci dorește să intervină peste o normă juridică devenită desuetă urmare a intrării în vigoare a Legii nr. 133/2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative (prin care s-a stabilit că pot fi înregistrate provizoriu, inclusiv în Registrul bunurilor imobile, doar drepturile patrimoniale supuse înregistrării, și nu orice acte (chiar și notariale), fapte sau raporturi juridice în legătură cu drepturile înregistrate), or, referitor la normele juridice desuete art. 65 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative stabilește clar că de acestea trebuiește degrevată legislația națională.</p> <p>Aici considerăm necesar de precizat că propunerea de schimbare a Codului civil al Republicii Moldova (care reglementează cadrul juridic general, aplicabil tuturor tipurilor de înregistrări/înregistrări provizorii/notări în</p>
--	--

<p>Referitor la motivul privind „lipsa condițiilor tehnice de accesare a registrelor pentru efectuarea înregistrării de către notari”, este necesar să menționăm că semnătura electronică necesară a fi aplicată în registrul bunurilor imobile este funcțională și poate fi acordată notarilor în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 405/2014 privind serviciul electronic guvernamental integrat de semnătură electronică (MSign). Este puțin probabil că „lipsa condițiilor tehnice” s-ar datora lipsei de calculatoare, deoarece actele notariale sunt întocmite de notari la calculatoarele de care dispun deja. De asemenea, în condițiile în care, la moment, nu există o interfață creată pentru a acorda notarilor accesul la Registrul bunurilor imobile, atunci aceasta urmează a fi instituită.</p> <p>Pornind de la cele expuse, propunem menținerea articolului 50 alineatul (1) din Legea nr. 246/2018 și consolidarea eforturilor Ministerului Justiției în vederea aducerii Codului civil în concordanță cu dispozițiile concurente din legea în cauză. În opinia noastră, această soluție va contribui la dinamizarea procesului de e-Transformare a serviciului de înregistrare a drepturilor reale în Registrul bunurilor imobile, prin simplificarea acestuia și oferirea posibilității cetățenilor de a beneficia de serviciul respectiv prin intermediul notarilor, ca și exponenți ai puterii de stat.</p>	<p>registrele de publicitate), exclusiv pentru a face posibilă existența unei norme juridice dintr-o lege care reglementează un caz particular de înregistrare, de altfel inaplicabilă de la momentul adoptării ei și până în prezent, nu se încadrează în niciun raționament juridic pertinent, fiind cunoscut faptul că urmare a survenirii unei schimbări de regim juridic al unei instituții juridice dintr-un act normativ, în mod obligatoriu se fac modificările de rigoare și în cadrul normativ conex, pentru a se ajusta prevederile secundare cu normele de bază (aceasta fiind una din sarcinile de bază ale Guvernului în procesul de creație normativă). O abordare inversă este de neconceput, căci nu se poate schimba noua reglementare de bază, pentru a o aduce în concordanță cu o prevedere mai veche dintr-un act normativ conex, prin aceasta ajungându-se la ideea că nicio modificare de regim juridic nu ar fi posibilă efectiv, ba mai mult, asemenea intervenții ar însemna în practică anume o tentativă de eludare a voinței politice a Parlamentului manifestate cu ocazia adoptării unei legi, ceea ce este inadmisibil. Odată cu adoptarea unei legi de Parlament, Guvernul are sarcina de a-și ajusta actele sale normative și de a veni cu propuneri de modificări legislative în cadrul normativ conex, dacă acestea se impun, dar nu poate veni cu propuneri de modificare a legii de bază.</p> <p>În acest sens, atragem atenția autorului avizului asupra faptului că Legea nr. 246/2018 și, în particular, articolul 50 nu sunt niște reglementări juridice speciale, căci nu conțin careva prevederi divergente de la regimul juridic general, consacrat de Codul civil, sau care ar fi aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. Prin urmare, celelalte argumente invocate de autorul sesizării în acest sens nu sunt aplicabile.</p> <p>Unica variantă alternativă posibilă de intervenție în norma respectivă, care ar consta într-o modificare a</p>
---	--

prevederii respective pentru a o aduce în concordanță cu prevederile Codului civil, a fost analizată de autorul proiectului, care însă a ajuns la concluzia întemeiată că aceasta nu este oportună din cauza celui de-al doilea considerent expus în nota informativă la proiect și în tabelul de sinteză, și anume a imposibilității tehnice în cadrul registrului bunurilor imobile, de efectuare în regim de timp real a oricărei intervenții (înregistrării, înregistrării provizorii și a notării drepturilor), de către notari. Imposibilitatea dată, care nu este una declarativă și enunțată doar de Ministerul Justiției, nu va dispărea prin modificarea corespunzătoare a normei respective, ci doar în urma creării condițiilor tehnice corespunzătoare care ar permite asemenea intervenții din partea notarilor. Logica lucrurilor impune concluzia că anume urmare a creării acestor condiții va putea fi inclusă o prevedere normativă de natura celei asupra care se poartă discuția și nu invers, caz în care vom fi iarăși în prezența unei norme „moarte”, inaplicabile în practică din cauza lipsei posibilității tehnice de a o implementa, or, ceea ce este important a se menționa în situația dată este faptul că lipsa prevederii date nu împiedică organul profesional al notarilor să caute soluții la problemă, să analizeze aspectele tehnice necesare de prevăzut înainte de asumarea unor asemenea atribuții și să negocieze anumite acorduri cu alte autorități implicate în sectorul dat.

Nu întrezărim în acest sens nici o ipoteză violare, prin intervenția dată, a drepturilor și intereselor persoanelor particulare, în contextul în care, așa cum s-a menționat deja, norma dată a fost *de facto* inaplicabilă pe tot parcursul existenței sale, oamenii neputând recurge la aceasta din cauza imposibilității practice de a o aplica.

Obiecțiile și propunerile

. prezentate în conformitate cu prevederile pct. 201

din Regulamentul Guvernului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018

(din data de 18.11.2021) – III AVIZARE

Organele care au înaintat propuneri/ obiecții	Nr. de ord.	Conținutul obiecției sau propunerii	Opinia Ministerului Justiției
Agencia de Guvermare Electronică	1.	1. Este necesar de revizuit redacția propusă pentru articolul 32 alineatul (1) și, în particular, textul „ <i>solicitantul actului notarial de asemenea poate prezenta notariului pe lângă actele necesare pentru valabilitatea actului notarial întocmit și extrasele din registrele de publicitate ținute în formă electronică</i> ”. Această prevedere, în formula propusă, contravine cadrului general de interoperabilitate, definit de <i>Legea nr. 142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitatea și Hotărârea Guvernului nr. 211/2019 cu privire la platforma de interoperabilitate (Mconnect)</i> nu sunt argumentate. Analizând prevederile actelor normative invocate, nu au fost identificate potențiale conflicte dintre norme. Nu identificăm nici posibilitatea apariției unor situații de interpretări abuzive, defavorabile, în contextul în care prevederea din proiect stabilește cu suficientă claritate „ <i>solicitantul actului notarial de asemenea poate prezenta notariului pe lângă actele necesare pentru valabilitatea actului notarial întocmit și extrasele din registrele de publicitate ținute în formă electronică</i> ”, ceea ce relevă faptul că această opțiune este un drept acordat de legiutor solicitantului, care poate recurge la aceasta (în eventualitatea în care dispune de aceste extrase) sau poate și să nu depună aceste documente. Norma din proiect nu oferă temei legal pentru notar de a refuza autentificarea actelor de dispoziție, în baza lipsei acestor extrase.	Nu se acceptă. Afirmările autorului avizului cu privire la contravenirea prevederilor din proiect cadrului general de interoperabilitate (<i>Legea nr. 142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitatea și Hotărârea Guvernului nr. 211/2019 cu privire la platforma de interoperabilitate (Mconnect)</i>) nu sunt argumentate. Analizând prevederile actelor normative invocate, nu au fost identificate potențiale conflicte dintre norme. Nu identificăm nici posibilitatea apariției unor situații de interpretări abuzive, defavorabile, în contextul în care prevederea din proiect stabilește cu suficientă claritate „ <i>solicitantul actului notarial de asemenea poate prezenta notariului pe lângă actele necesare pentru valabilitatea actului notarial întocmit și extrasele din registrele de publicitate ținute în formă electronică</i> ”, ceea ce relevă faptul că această opțiune este un drept acordat de legiutor solicitantului, care poate recurge la aceasta (în eventualitatea în care dispune de aceste extrase) sau poate și să nu depună aceste documente. Norma din proiect nu oferă temei legal pentru notar de a refuza autentificarea actelor de dispoziție, în baza lipsei acestor extrase.

	<p>acordarea accesului la datele din registru se efectuează în conformitate cu legislația în vigoare cu privire la schimbul de date și interoperabilitate.</p> <p>Totodată, obiectivul platformei de interoperabilitate (Mconnect) este de a asigura accesul controlat la informație pentru entitățile ce dețin un temei și scop legal de a prelucra seturi concrete de date, în scopul realizării atribuțiilor lor legale, executării sarcinilor de interes public, prestării unor servicii, exercitării prerogativelor de autoritate publică.</p>	
2.	<p>2. Menținem obiecția formulată la avizarea versiunii inițiale a proiectului (avizul nr. 3007-37 din 26.03.2020), avizarea repetată (avizul nr.3007-106 din 05.11.2020) și insistăm asupra excluderii normei de abrogare a alineatului (1) al articolului 50.</p> <p>În acest context, considerăm că argumentele autorului prezentate în sinteză ce țin de <i>„imposibilitatea aplicării acestuia în prezenta redacție din motivul necorelării cu prevederile Codului civil”</i> și <i>„lipsa condițiilor tehnice de accesare a registrelor pentru efectuarea înregistrării de către notari”</i>, nu sunt suficiente de fondate, iar excluderea acestei norme nu va contribui la creșterea calității actului notarial și a eficienței notarilor. Mai mult, considerăm că excluderea acestui alineat <i>nu corespunde</i> acțiunilor prioritare în domeniul <i>„Justiție și anti-corupție”</i> din Programul de activitate al Guvernului „MOLDOVA VREMURILOR BUNE”, care constau în consolidarea profesiei juridice în sistemul de drept național, inclusiv notariatul, și implementarea și consolidarea utilizării tehnologiilor informaționale în sectorul justiției, și contravine obiectivelor din Programul de guvernare ce țin de domeniul <i>„Transformării digitale”</i>, care sunt orientate spre încorporarea în sistemul public instrumentelor digitale noi, care ar ușura viața și activitatea cetățenilor și comunicarea lor cu statul, fiind centrate pe cetățean, cu mai puține vizite la ghișeu și cu mai puține documente pe hârtie.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Autorul proiectului a renunțat la abrogarea prevederii de la art. 50 alin. (1) din <i>Legea nr. 246/2018</i>.</p>

	<p>Constatăm că proiectul prevede doar o abrogare formală a normei în cauză, fără a identifica, spre regret, soluții pentru asigurarea aplicării de către notari a dispoziției legale respective. De altfel, conform sintezei la proiect, însăși unii reprezentanți ai comunității de notari s-au pronunțat în defavoarea abrogării normei legale enunțate și au menționat despre necesitatea instituirii unui mecanism real de aplicare a acesteia.</p> <p>Pornind de la cele expuse, insistăm asupra menținerii articolului 50 alineatul (1) din <i>Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială</i> și propunem ca eforturile Ministerului Justiției să se îndrepte spre aducerea Codului civil în concordanță cu dispozițiile concurente din legea în cauză. Totodată, manifestăm deschiderea totală și disponibilitatea participării în cadrul unei ședințe interinstituționale, cu participarea Instituției publice „Agenția Servicii Publice”, în calitate de registrator în Registrul bunurilor imobile, pentru identificarea unei soluții tehnice ce ar asigura aplicarea întocmai a legii în speță, în interesul, în primul rând, al beneficiarilor serviciilor notariale și, după, doar nu în ultimul rând, a notarilor.</p>	
Camera Notarială	<p>Art. I – Legea nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor:</p> <p>- Ref. modificarea art. 22 alin. (2) lit. d): considerăm că existența Regulamentului, privind criteriile și modalitatea de determinare a plafonului veniturilor realizate din activitatea notarială, ar asigura evitarea unor controverse în fiecare caz când va fi necesar să se determine mărimea venitului minim; excluderea Regulamentului presupune o mai mare flexibilitate, dar ar crea dificultăți și controverse inclusiv în formula de calcul prevăzută de art. 8 din Regulamentul privind stabilirea numărului necesar de notari și actualizarea numărului de locuri de notar, aprobat prin OMJ nr. 813 din 11.10.2017.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Remarcăm că Regulamentul prevăzut la art. 22 alin. (2) lit. d) din lege așa și nu a fost elaborat până la momentul de față, ministerul fiind în dificultate de a identifica un concept unitar și toată informația necesară pentru elaborarea acestuia și de a realiza o plafonare eficientă la nivel național a veniturilor realizate din activitatea notarială.</p> <p>Suplimentar, la subiect, menționăm că în cadrul ministerului la moment se află în lucru un proiect de act normativ (lege) care va avea ca obiect de reglementare costurile procedurii notariale și unde vor fi vizate și</p>

	<p>4.</p> <p>- Ref. modificarea art. 24 alin. (1¹), art. 25 alin. (1¹), art. 46 alin. (3), art. 52 alin. (2¹), art. 68 alin. (1¹), în cazul în care se decide modificarea în cauză, considerăm că se dublează sintagma "pentru motive temeinice" / "care fac imposibilă prezența fizică a membrilor la ședințele acesteia", astfel propunem a se specifica "pentru motive temeinice", fiind suficient de clar.</p>	<p>aspectele conexe prevederilor de la art. 22 alin. (2) lit. d) din lege.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Considerăm că formularea propusă în proiect nu generează o dublare, ci vine să asigure un spor suplimentar de claritate a acesteia, printr-o formulare mai extinsă a ipotezei normei juridice.</p>
<p>5.</p>	<p>- Ref. modificarea art. 24 alin. (1¹), art. 25 alin. (1¹), art. 46 alin. (3), art. 52 alin. (2¹), art. 68 alin. (1¹), privind modul de desfășurare a ședințelor în regim on-line în modul stabilit de Legea nr.249/2020 privind modificarea Legii nr.69/2016, indicăm asupra următoarelor:</p> <p>Amendamentele introduse prin Legea nr. 249/2020, în partea ce ține de organizarea și desfășurarea ședințelor la distanță conform unui regulament aprobat de către Ministerul Justiției, nu s-au dovedit a fi o soluție pentru deblocarea activității organelor Camerei Notariale în condițiile imposibilității desfășurării ședințelor cu prezența fizică a membrilor, din cauza neaprobării regulamentului privind desfășurarea ședințelor on-line de către Ministerul Justiției.</p> <p>Ajustarea propusă în proiectul de lege de stabilire a modului de desfășurare la distanță a ședințelor Comisiei de licențiere și a Colegiului disciplinar, conform unui regulament aprobat de Ministerul Justiției, este potrivită.</p> <p>Însă, ajustările propuse la modul de desfășurare la distanță a ședințelor organelor colegiale ale Camerei Notariale (art.46 alin.(3), necesită unele rectificări. Menționăm că în cadrul ședinței extraordinare a Adunării Generale a Notarilor din 23.07.2021, au fost aprobate modificări la Statutul Camerei Notariale, cu prevederi privind posibilitatea convocării și desfășurării în regim on-line a ședințelor organelor colegiale ale Camerei Notariale, după cum urmează: "Articolul 36¹. Ședințele organelor colegiale ale Camerei Notariale pot fi</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Prevederea din cadrul art. 46 alin. (3) din proiect va avea următorul cuprins:</p> <p><i>„(3) Ședințele organelor colegiale ale Camerei Notariale se desfășoară cu prezența fizică a membrilor săi sau la distanță, în regim on-line, prin intermediul mijloacelor de comunicații electronice. Desfășurarea ședinței cu prezența fizică a membrilor săi sau în regim on-line se decide de organul competent de convocarea acesteia.”</i></p>

desfășurate cu prezența fizică a membrilor săi sau la distanță, în regim on-line, prin intermediul mijloacelor de comunicații electronice, precum sistemul de teleconferință sau videoconferință. Desfășurarea ședinței cu prezența fizică a membrilor săi sau în regim on-line se decide de organul competent de convocarea acesteia.”

Adunarea generală a notarilor a optat pentru posibilitatea desfășurării în regim online a ședințelor organelor colegiale ale Camerei Notariale fără a se limita doar la cazul situațiilor excepționale generate de epidemii, pandemii, calamități naturale sau pentru motive temeinice după cum se propune în proiectul de lege, ci să reprezinte o alternativă de desfășurare a acestora în condiții obișnuite, iar modul de desfășurare al ședinței (cu prezență fizică sau on-line), se va decide de organul competent de convocarea acesteia (ex. președintele Camerei Notariale în anunțul de convocare a ședinței Consiliului Camerei Notariale, va decide desfășurarea acesteia cu prezență fizică sau la distanță). Procedura de organizare și desfășurare la distanță a ședințelor organelor colegiale urmează a fi stabilită în regulamentul Camerei Notariale, în Statut regăsindu-se prevederea generală.

Această prevedere a fost considerată necesară, deoarece notarii care sunt membri ai organelor colegiale ale Camerei Notariale își desfășoară activitatea în diverse localități ale țării, iar deplasarea la sediul Camerei Notariale din mun. Chișinău, de fiecare dată crează dificultăți în exercitarea mandatului său, iar condiționarea desfășurării ședinței în regim on-line doar pentru motive temeinice, limitează cazurile în care ar putea fi aplicată. Spre exemplu, 3 dintre membrii Consiliului Camerei Notariale, 2 dintre membrii Comisiei de etică, 2 dintre membrii Comisiei de cenzori, sunt notari cu teritoriile de activitate în afara mun. Chișinău. Situația epidemiologică, determinată de răspândirea virusului SARS-CoV-2, a demonstrat că desfășurarea ședințelor prin intermediul mijloacelor electronice de comunicare este o soluție viabilă, ce asigură atât funcționalitatea Camerei Notariale, cât și protejarea membrilor Camerei Notariale.

	<p>Ca urmare, redacția art. 46 alin. (3), propusă în proiectul de lege contravine modificărilor deja aprobate în Statutul Camerei Notariale, motiv pentru care este necesară ajustarea acesteia după cum urmează:</p> <p><i>"(3) Ședințele organelor colegiale ale Camerei Notariale pot fi desfășurate cu prezența fizică a membrilor săi sau la distanță, în regim on-line, prin intermediul mijloacelor de comunicații electronice, precum sistemul de teleconferință sau videoconferință. Desfășurarea ședinței cu prezența fizică a membrilor săi sau în regim on-line se decide de organul competent de convocarea acesteia."</i></p> <p>Aprobarea redacției propuse va impune necesitatea modificării repetate a Statutului Camerei Notariale, ceea ce contravine principiului autoadministrării organului profesional și poziției Ministerului Justiției, de stabilire a regulilor de convocare în regim on-line a ședințelor organelor colegiale de sine-stătător. Solicităm oportunitatea de a decide ce act normativ își va consfinți regulile de desfășurare a ședințelor on-line: în Statut sau într-un regulament separat să fie lăsată pe seama Camerei Notariale.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Propunerea înaintată de autorul avizului nu este argumentată suficient, pentru a institui această diferență de tratament.</p> <p>Suplimentar, în legătură cu acest aspect, remarcăm că prevederile legale actuale de la art. 23 din lege consacra soluția potrivit căreia candidații la concursul pentru suplinirea locurilor vacante de notar sunt tratați pe picior de egalitate, criteriul de bază pentru selectarea câștigătorului concursului fiind obținerea mediei celei mai mari (criteriul meritocratic). Numai în cazul în care două sau mai multe persoane au aceeași medie, locul vacant va fi suplinit de către persoana care are o experiență mai mare în domeniul notarial (prin aceasta implicit acordându-se prioritate notarilor care au activat cel puțin cinci ani în ultimul teritoriu de activitate).</p>
<p>6.</p>	<p>- Ref. completarea art. 31 alin. (1) cu prevederea <i>"Nu se admite schimbul teritoriului de activitate între notari"</i>.</p> <p>Salutăm propunerea de a prevedea expres că între notari nu se admite schimbul teritoriului de activitate, astfel, aceasta va permite să se excludă asemenea practici.</p> <p>Dar, considerăm imperios necesar de a prevedea în mod expres că notarii care au activat nu mai puțin de cinci ani, să aibă un drept prioritar de a ocupa locurile vacante scoase la concurs. În acest sens propunem completarea art. 23 alin (2) cu o nouă propoziție cu următorul conținut <i>"Locurile vacante de notar scoase la concurs sunt atribuite în mod prioritar notarilor care au activat cel puțin cinci ani în ultimul teritoriu de activitate și și-au exprimat dorința de a schimba teritoriul de activitate"</i>. În măsura în care mai mulți notari întrunesc condițiile necesare pentru schimbarea teritoriului de activitate și au manifestat dorința de a schimba teritoriul de activitate</p>	

	<p>locul se va atribui în bază de concurs între acești notari.”. Acest lucru rezultă din textul propus și legea în vigoare.</p>	<p>Situația în care o persoană va fi preferată pentru suplinirea locului vacant de notar exclusiv în baza vechimei sale în munca de notar, în detrimentul persoanelor obiectiv mai bune, dar care nu au activat stagiul respectiv de 5 ani, nu o considerăm o soluție bună pentru sistem, motiv pentru care optăm pentru menținerea în continuare a prevederii legale existente.</p>
7.	<p>- Ref. completarea art. 50 alin. (3), privind atribuțiile Președintelui Camerei Notariale susținem la litera a) cuvintele ”reprezintă Camera Notarială” să se substituie cu cuvintele: ”conduce Camera Notarială și o reprezintă”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
8.	<p>- Ref. completarea art. 51 alin. (4), privind atribuțiile secretarului general al Camerei Notariale, este necesară o completare privind atribuțiile, în special, de reprezentare ale secretarului general în exercitarea atribuțiilor de organizare a activității și de gestiune economico-financiară a Camerei Notariale, fiind responsabil pentru formarea și gestionarea corectă a bugetului Camerei Notariale. Prin urmare se propune a completa articolul 51 alin. 4 cu litera a¹ astfel: <i>„a¹) reprezintă Camera Notarială în fața autorităților publice, inclusiv a instanțelor judecătorești, persoanelor fizice și juridice în limitele necesare pentru exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege. Secretarul General are obligația să consulte Președintele Camerei Notariale privind poziția pe care urmează să o exprime și să respecte recomandările primite, atunci când reprezintă Camera Notarială în relațiile cu autoritățile publice, inclusiv în instanțele de judecată, cu persoane fizice și juridice.”.</i></p>	<p>Se acceptă parțial. Art. 51 alin. (4) din lege se completează cu litera a¹), cu următorul cuprins: <i>„a¹) reprezintă Camera Notarială în fața autorităților publice, inclusiv a instanțelor judecătorești, persoanelor fizice și juridice în limitele necesare pentru exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege;”.</i> Totodată, art. 51 se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins: <i>„(4¹) În exercitarea atribuției prevăzute la alin. (4) lit. a¹), secretarul general are obligația să consulte în prealabil președintele Camerei Notariale privind poziția instituțională pe care urmează să o exprime și să respecte considerentele expuse de președintele Camerei Notariale, atunci când reprezintă Camera Notarială în relațiile cu autoritățile publice, inclusiv în instanțele de judecată, cu persoane fizice și juridice.”.</i></p>
9.	<p>Art. II – Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială</p> <p>- Ref. modificarea art. 32 alin. (1): Camera Notarială optează ca, la autentificarea actelor de dispoziție, originalele documentelor justificative necesare pentru întocmirea actului</p>	<p>Se acceptă. La articolul 32: Alineatul (1) va avea următorul conținut:</p>

<p>notar se anexează și se păstrează în arhiva activității notariale împreună cu exemplarul actului notarial păstrat în arhiva notarului, în original. În cazul în care originalele documentelor justificative nu pot fi reținute în arhiva notarului (ex. înstrăinarea cotei-părți din bun) se propune păstrarea în arhiva notarului doar a copiei simple a acestuia, cu efectuarea mențiunii că acesta a fost verificat de notar și restituit solicitantului, cu aplicarea semnăturii și a ștampilei notarului.</p> <p>Păstrarea în arhiva notarială a copiei simple a documentelor justificative vine să simplifice munca notarului la autentificarea actelor de dispoziție și să scutească părțile de cheltuielile suplimentare pentru legalizarea copiilor documentelor justificative. Din practica notarială avem cazuri în care documentele justificative prezentate sunt voluminoase, iar legalizarea copiilor presupune cheltuieli considerabile care nu servesc părților actului notarial, ci doar pentru păstrarea acestora în arhiva notarială. La îndeplinirea actelor notariale, notarul verifică legalitatea actelor prezentate și poartă răspundere pentru legalitatea actului întocmit, și nu există motive pentru a pune la îndoială corespunderea copiei reținute în arhiva notarială cu originalul verificat de către notar. Notarul are competența de certificare a unor fapte, iar cazul reținerii de către notar a unei copii simple a originalelor documentelor justificative reprezintă în esență o certificare a corespunderii copiei cu originalul, însoțită de semnătura și ștampila notarului.</p> <p>Prin urmare, propunem excluderea din redacția art. 32 alin. (1) a sintagmei "legalizată" cu expunerea după cum urmează:</p> <p>" (1) <i>La autentificarea actelor de dispoziție, notarul solicită prezentarea actelor de proprietate în original și verifică datele din Registrul de stat al populației, Registrul de stat al persoanelor juridice și al întreprinzătorilor individuali, Registrul bunurilor imobile, Registrul garanțiilor reale mobiliare și alte registre de publicitate, ținute în formă electronică. În acest scop, solicitantul actului notarial, de asemenea, poate prezenta notarului pe lângă actele necesare</i></p>	<p><i>„(1) La autentificarea actelor de dispoziție, notarul solicită prezentarea actelor de proprietate în original și verifică datele din registrele de publicitate relevante, ținute în formă electronică. În acest scop, solicitantul actului notarial, de asemenea, poate prezenta notarului pe lângă actele necesare pentru valabilitatea actului notarial întocmit și extrasele din registrele de publicitate ținute în formă electronică. Toate documentele justificative prezentate de către solicitant se anexează la actul notarial păstrat în arhiva notarului, în original, copii legalizate sau, după caz, în copii simple pe care notarul certifică faptul prezentării și restituirii originalului.”</i></p> <p>Totodată, art. 32 se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:</p> <p><i>„(1¹) În cazul în care originalele documentelor justificative necesare pentru întocmirea actului notarial nu pot fi reținute în arhiva notarului, notarul reține copia acestora, pe care se face mențiunea că originalul a fost prezentat, verificat și restituit de notar (numele, prenumele), cu data și semnătura solicitantului actului notarial. Pe originalul documentului justificativ al dreptului de proprietate asupra bunului se face mențiunea despre înstrăinare, cu aplicarea semnăturii și a ștampilei notarului.”</i></p>
---	--

	<p><i>pentru valabilitatea actului notarial întocmit și extrasele din registrele de publicitate ținute în formă electronică. Toate documentele justificative prezentate de către solicitant se anexează la actul notarial păstrat în arhiva notarului, în original, copii legalizate sau, după caz, în copii pe care notarul certifică faptul prezentării și restituirii originalului. În cazul în care originalele documentelor justificative necesare pentru întocmirea actului notarial nu pot fi reținute în arhiva notarului, notarul reține copia acestora, pe care se face mențiunea că originalul a fost prezentat, verificat și restituit de notar (numele, prenumele), cu data și semnătura solicitantului actului notarial. Pe originalul documentului justificativ al dreptului de proprietate asupra bunului se face mențiunea despre înstrăinare, cu aplicarea semnăturii și a ștampilei notarului.”</i></p>	
10.	<p>- Ref. modificarea art. 36 lit. c), considerăm inutilă completarea cu textul ”în cazul unității în condominiu”, deoarece în cazul bunului viitor unitatea în condominiu încă nu există.</p>	Se acceptă.
11.	<p>- Ref. modificarea art. 44 alin. (5): redacția propusă este neclară în ceea ce privește locul păstrării în arhiva activității notariale a declarației comune a persoanelor atrase la întocmirea testamentului (martori, interpret autorizat, traducător autorizat, persoana care semnează testamentul în locul testatorului, executorul testamentar), cu referire la obligația păstrării secretului întocmirii testamentului: se va păstra împreună cu testamentul sau separat. În mod firesc, exemplarul testamentului din arhiva notarului se păstrează împreună cu toate declarațiile, motiv pentru care propunem următoarea redacție a art. 44 alin. (5) propoziția a doua: ”La exemplarul testamentului din arhiva activității notariale se va anexa declarația comună a persoanelor atrase privind obligația de păstrare a secretului întocmirii testamentului”.</p>	Se acceptă.

12.	<p>- Ref. excluderea art. 50, Camera Notarială nu susține propunerea de abrogare a art. 50, dar solicită identificarea unui mecanism realizabil pentru înregistrarea provizorie a dreptului în Registrul bunurilor imobile, și amânarea intrării în vigoare a prevederilor date până la crearea condițiilor tehnice necesare.</p> <p>Notarii susțin aspirațiile statului de dezvoltare a sistemelor informaționale și implementarea tehnologiilor informaționale în activitatea notarială pentru a asigura o maximă siguranță a protecției dreptului de proprietate, însă propunerea de abrogare a art. 50 din Legea nr. 246/2018 reprezintă un pas înapoi în acțiunile de digitalizare a serviciilor publice. Reglementarea posibilității efectuării de către notar a înregistrării dreptului în Registrul bunurilor imobile se prezintă ca un instrument benefic atât pentru siguranța circuitului civil, cât și pentru asigurarea apărării drepturilor și intereselor solicitanților actelor notariale, dar și pentru simplificarea procedurii de obținere a imobilelor în proprietate.</p> <p>Chiar dacă sistemul informațional cadastral actual nu permite efectuarea înscrierilor în RBI de alte autorități și persoane, Agenția Servicii Publice într-un răspuns către Camera Notarială a menționat că a fost inițiată reingineria proceselor operaționale și sistemelor informaționale cadastrale și au fost contractate servicii de dezvoltare a registrului bunurilor imobile în format electronic (MOLDLIS) în scopul realizării obiectivelor stabilite în Programul strategic de modernizare tehnologică a Guvernării (E-Transformare) aprobat prin <i>HG Nr. 710/2011</i>, sistem care se preconizează a fi pus în exploatare pe parcursul anului 2021. În aceste condiții este prematură decizia autorităților de abrogare a art. 50 a Legii procedurii notariale, fiind oportună regândirea mecanismului de implementare a înregistrării provizorii de către notar și asigurarea condițiilor tehnice necesare.</p> <p>Evoluția sistemelor informaționale și extinderea domeniului de aplicare ale acestora mai ales în condițiile pandemiei mondiale cu COVID-19, care au demonstrat necesitatea</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Autorul proiectului a renunțat la abrogarea prevederii de la art. 50 alin. (1) din <i>Legea nr. 246/2018</i>.</p>
-----	---	--

digitalizării la maxim a tuturor activităților și serviciilor publice inclusiv a activității notariale este inevitabilă, iar menținerea și dezvoltarea sistemului actual de înregistrare provizorie tradițională prin adresare la ghișeu reprezintă o stagnare a lucrurilor. În condițiile în care, în perioada pandemiei, mulți notari și registratori din cadrul Agenției Servicii Publice s-au infectat, fiind cazuri de suspendare a activității unei secții întregi, trecerea la înregistrarea de către notar a tranzacției direct în registrul bunurilor imobile, este o necesitate de moment.

Poziția Camerei Notariale este susținută și de Agenția de Guvernare Electronică, care în avizul său a obiectat în privința abrogării alineatului (1) al articolului 50 din Legea nr. 246/2018, menționând că renunțarea la procedura de efectuare de către notari a înregistrării electronice provizorii a actului juridic sau a certificatului notarial în Registrul bunurilor imobile neglijează drepturile și interesele legale ale cetățenilor, care solicită prestarea serviciului notarial respectiv, și nu ține cont de beneficiile ce le sunt oferite prin excluderea necesității de a se deplasa și de a se prezenta fizic, odată în plus, la organele cadastrale teritoriale pentru a efectua înregistrarea în Registrul bunurilor imobile a unui act juridic autenticat notarial sau a certificatului notarial eliberat.

Agenția de Guvernare Electronică a propus expunerea art. 50 în sensul înregistrării electronice provizorii a actului juridic sau a certificatului notarial în Registrul bunurilor imobile imediat după autentificarea actului juridic, iar în situația existenței la moment, a anumitor probleme tehnologice și lipsa condițiilor tehnice de accesare activă de către toți notarii a Registrului bunurilor imobile pentru a efectua aceste înregistrări, completarea cu prevederea de amânarea aplicării a art. 50, pe un termen rezonabil, care se propune de a fi stabilit de Ministerul Justiției de comun acord cu Camera Notarială și Agenția Servicii Publice.

Camera Notarială propune aplicarea aceiași proceduri, care în prezent există în competența executorilor judecătorești (de aplicare a interdicțiilor de înstrăinare de către proprietari în alt

mod), în coroborare cu prevederile Codului Civil și a Legii cadastrului bunurilor imobile.

Ținând cont de tipurile înregistrărilor posibile în registrul bunurilor imobile, prevăzute de Codul Civil, Camera Notarială propune reglementarea posibilității efectuării de către notar a înregistrării electronice provizorii a dreptului în Registrul bunurilor imobile, după cum urmează:

„Art. 50 Notarea în registrul bunurilor imobile din oficiu

(1) Notarea privind autentificarea actului juridic de dispoziție sau eliberarea certificatului notarial susceptibil de înregistrare în Registrul bunurilor imobile se efectuează de către notar prin acces în regim de timp real în registrul bunurilor imobile, în decurs de 24 de ore din momentul autentificării sau eliberării.

(2) Înscriserile în Registrul bunurilor imobile, precum și actele justificative expediate organului cadastral teritorial sunt confirmate prin semnătura electronică aplicată de notar.

(3) Modalitatea de efectuare a înscriserilor de către notar se aprobă de Agenția Servicii Publice.

(4) Accesul în regim de timp real la registrul bunurilor imobile se acordă notarilor de către Agenția Servicii Publice în condițiile legislației în vigoare cu privire la schimbul de date și interoperabilitate.

(5) Notarea în registrul bunurilor imobile se va efectua doar dacă bunurile și drepturile care fac obiectul actului juridic de dispoziție sau certificatului notarial au fost supuse înregistrării de stat.

(6) Prin declarația scrisă părțile actului juridic de dispoziție sau titularii certificatului notarial pot elibera notarul de obligația de efectuare a notării.

(7) Notarea se anulează de către notar sau de drept la momentul înregistrării sau înregistrării provizorii în baza actului juridic de dispoziție sau a certificatului notarial notat și se radiază din registrul bunurilor imobile.

După articolul 50 se introduce un articol 50¹, cu următorul cuprins :

	<p><i>Art. 50¹. Înregistrarea și înregistrarea provizorie în Registrul bunurilor imobile de către notar din oficiu.</i></p> <p><i>(1) Notarul care a autentificat actul juridic sau a eliberat un certificat notarial referitor la un drept susceptibil de înregistrare, va întreprinde acțiunile necesare pentru înregistrarea sau înregistrarea provizorie a dreptului în registrul bunurilor imobile.</i></p> <p><i>(2) Înregistrarea și înregistrarea provizorie în registrul bunurilor imobile se va efectua doar dacă au ca obiect drepturile supuse înregistrării, iar notarea se referă la alte drepturi, acte, fapte sau raporturi juridice în legătură cu drepturile înregistrate cuprinse în registru.</i></p> <p><i>(3) Modalitatea de efectuare a înregistrării, înregistrării provizorii și notării de către notar se aprobă de Ministerul Justiției după consultarea Agenției Servicii Publice și a Camerei Notariale.</i></p> <p><i>(4) Accesul în regim de timp real la registrul bunurilor imobile se acordă notarilor gratuit prin platforma de interoperabilitate sau de către Agenția Servicii Publice în baza acordului încheiat în acest scop.</i></p> <p>Fiind conștienți de faptul că la moment nu sunt condițiile tehnice necesare pentru implementarea acestei posibilități, se impune introducerea prevederilor de dispoziții tranzitorii:</p> <p><i>"1. Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. 50, care va intra în vigoare în termen de 1 an de la data adoptării prezentei legi precum și a art. 50¹, care va intra în vigoare la momentul implementării registrului bunurilor imobile în format electronic, dar nu mai târziu de 1 martie 2023.</i></p> <p><i>2. Ministerul Justiției, în termen de 6 luni de la adoptarea prezentei legi, va elabora și va aproba actele necesare pentru punerea în aplicare a prezentei legi.</i></p> <p><i>3. Guvernul, în termen de 6 luni:</i></p> <p><i>a) va prezenta Parlamentului propuneri privind punerea în concordanță a legislației în vigoare cu prezenta lege;</i></p> <p><i>b) va pune actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;</i></p>
--	--

	13.	<p><i>c) va adopta actele normative necesare pentru executarea prezentei legi.</i> ”.</p> <p>- Ref. completarea art. 82 alin. (1), cu sintagma ”și solicitate de către titularii acestora” face prevederea dată confuză. În consecință, notarul va putea închide procedura succesorală doar după eliberarea tuturor certificatelor la toți titularii. Trebuie de reținut, că titulari ai drepturilor în cadrul procedurii succesoriale sunt moștenitorii, legatarii, creditorii masei succesoriale etc., iar un certificat eliberat de notar în cadrul procedurii succesoriale poate avea mai mulți titulari (ex. mai mulți moștenitori legali). Practica notarială a demonstrat, că prezentarea în fața notarului a tuturor persoanelor îndreptățite în cadrul procedurii succesoriale este dificilă, în condițiile mobilității populației. Din acest motiv, condiționarea închiderii procedurii succesoriale la eliberarea tuturor certificatelor care confirmă drepturile rezultate din moștenire prevăzute de Codul Civil și solicitate de către titularii acestora, va tergiversa închiderea procedurii și va crea dificultăți în activitatea notarului.</p> <p>Respectiv, solicităm excluderea completării art. 82 alin. (1).</p> <p>Reieșind din cele menționate supra, Camera Notarială conteaza pe suportul și deschiderea Ministerului Justiției în vederea îmbunătățirii cadrului legal în domeniul activității notariale, prin prisma proiectului vizat, solicitînd luarea în considerare a propunerilor și obiecțiilor formulate la înaintarea proiectului de lege, precum și optimizării cu alte modificări și completări la legile nr. 69/2016 și 246/2018, asupra carora comisiile de specialitate ale Camerei Notariale vor lucra și vor prezenta ministerului.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>Agenția Servicii Publice</p>		<p>Lipsă de obiecții și propuneri.</p>	

Obiecțiile și propunerile

prezentate în contextul realizării sarcinilor stabilite în ședința operativă la Prim-ministru al Republicii Moldova

din 20.12.2021

(Procesul-verbal nr.34 din 20.12.2021)

Organele care au înaintat propuneri sau obiecții	№	Conținutul obiecției sau propunerii	Opinia Ministerului Justiției
<i>Agencia de Guvernare Electronica</i>		<p>Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică”, luând în considerare sarcinile stabilite în ședința operativă la Prim-ministru al Republicii Moldova din 20.12.2021 (Procesul-verbal nr.34 din 20.12.2021), a examinat scrisoarea Ministerului Justiției nr. 03/10476 din 22.12.2021 cu referire la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (număr unic 176/MJ/2020), autor – Ministerul Justiției, și comunicăm că menținem obiecția formulată la modificarea propusă de autor la art. 32 alin. (1) din Legea nr.246/2018 privind procedura notarială (Art. II din proiectul de lege), expusă în pct.1 din avizul Agenției nr.3007-82 din 22.11.2021, deoarece aceasta vine în contradicție cu politicile și prioritățile Guvernului în domeniul digitalizării.</p> <p>Totodată, pentru a ajunge la un consens cu autorul, în scopul asigurării interpretării și aplicării viitoare corecte a articolului amendat, propunem, ca primă opțiune, de exclus din redacția nouă a alin. (1) al art. 32 propoziția a doua („În acest scop, solicitantul actului notarial, de asemenea, poate prezenta notarului pe lângă actele necesare pentru valabilitatea actului notarial întocmit și extrasele din registrele de publicitate ținute în formă electronică”)sau, ca a doua opțiune, de renunțat la modificarea respectivă și de lăsat alineatul respectiv în redacția lui actuală.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>În contextul obiecțiilor expuse de către autorul avizului cu referire la acest aspect, prevederea criticată din cuprinsul art. 32 alin. (1) din <i>Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială</i> (oferit în redacție nouă) se exclude, nemaifiind prevăzut expres posibilitatea solicitantului de a prezenta extrasele din registrele de publicitate ținute în formă electronică.</p> <p>Astfel, noua redacție a art. 32 alin. (1) din lege se propune a fi următoarea:</p> <p>„(1) <i>La autentificarea actelor de dispoziție, notarul solicită prezentarea actelor de proprietate în original și verifică datele din registrele de publicitate relevante, ținute în formă electronică. Toate documentele justificative prezentate de către solicitant se anexează la actul notarial păstrat în arhiva notarului, în original, copii legalizate sau, după caz, în copii simple pe care notarul certifică faptul prezentării și restituirii originalului.</i>”.</p>

		<p>Ca și argumente suplimentare în susținerea acestei obiecții, menționăm că redacția propusă de autor va crea, în opinia noastră, confuzie pentru solicitantul actului notarial, în privința formatului extraselor pe care acesta urmează să le prezinte notarului – în original sau în format electronic, datei emiterii acestora de către autoritățile competente și, nu în ultimul rând, va pune pe seama solicitantului suportarea unor cheltuieli deloc de neglijat pentru obținerea acestor extrase – asta în condițiile în care, la moment, notarii au acces, în timp real, la datele din registrele de stat prin intermediul platformei de interoperabilitate.</p>	
--	--	---	--

Ministru

Sergiu LITVINENCO